

Domoljub

V Ljubljani, 11. avgusta 1937

Leto 50 • Štev. 32

Prebivalstvu dravske banovine!

Letošnje poletje so toča in druge ujme uničile v mnogih krajih dravske banovine skoraj vse poljske pridelke. Do sedaj je prizadetih 10 srezov. V nekaterih krajih je bilo neurje tako silovito, da so uničeni vsi posevki. Sadno drevje je popolnoma okleščeno. Uničena je zlasti koruza, kroupir, praso in ajda, ponekod tudi pšenica, riž, ječmen in oves.

Poleg razdejanja na poljskih sadežih, v sadonosnikih in vinogradih je povzročila toča ponekod tudi na stebah ogromno škodo. Pobila je mnogo šip in razbila na strehah opeko. Vihar je razkrival strehe in podiral kozolce. Nalivi so uničili in razrili ceste in pota, tako da je promet po teh krajih otežkočen.

Škoda je ogromna. Do sedaj je uradno ocenjena na približno 60 milijonov dinarjev. To je tako občuten udarec za naše kmetско gospodarstvo, da se bodo posledice še dolgo občutile.

Naše kmetско prebivalstvo je obupano. H kraljevski banski upravi prihajajo čim dalje številnejše prošnje, iz katerih je razvidna silna beda prebivalstva poškodovanih krajev. Prizadeti so najbolj ravno oni predeli banovine, v katerih živi najrevnejše prebivalstvo.

Kraljevska banska uprava bo iz svojih sredstev, kolikor so ji na razpolago, skušala vsaj malo olajšati gorje. Napročena je tudi kraljevska vlada, da podpre poškodovane kraje.

Ta sredstva pa ne bodo zadostovala za pokritje najnujnejših potreb. Zato je dolžnost vsakogar, da priskoči v tej veliki stiski na pomoč našemu kmetu, ki sicer ne prosi nikoli podpor.

Radi čim uspešnejše izvedbe pomožne akcije sem odredil poslovanje posebnega osrednjega pomožnega odbora, ki bo posloval pri tujakšnji kraljevski banski upravi. Ta odbor bo zbiral sredstva in jih nato razdeljeval med poškodovance v prizadetih krajih.

Pozivam zato vso našo javnost, zlasti pa gospodarske kroge, da priskočijo na pomoč našemu kmetu. Potrebna je izdatna in hitra pomoč. Poleg denarnih podpor so dobrodošle tudi podpore v živilih, obleki in tudi v živinski krmi.

Vsa sreska načelstva imajo navodila glede načina zbiranja podpor. Zato naj zlasti tisti, ki nameravajo prispevati v naravi, prijavijo svoje podpore pristojnemu sreskemu načelstvu. Denarne podpore pa se naj nakazujejo Hranilnici dravske banovine v Ljubljani na račun osrednjega pomožnega odbora za po toči oškodovane kraje.

Dr. Natlačač s. r.

Borba proti konkordatu

V poletnih mesecih nastopi v političnem življenju navadno zatišje. Vrata parlamenta se zapro, ministri odidejo na dopuste, kmet je ves zavzet s poljskim delom, meščan se pa hodi bladit na planine in v vodo. Pri nas je bil pa letos ravno julij politično eden najbolj vročih mesecev, kar smo jih preživljali po vojni. V belgrajski narodni skupščini se je vršila namreč razprava o konkordatu, obenem je pa umrl tudi poglavar srbske pravoslavne Cerkve, patriarh Varnava.

Kaj je konkordat, menda tudi najpreprostejšemu našemu bralcu ni treba več razlagati. Cerkve in država imata mnogo točk in področij, ki se tičejo obeh, zato je nujno potrebno, da uredita te medsebojne odnose, da ne pride do

medsebojnih trenj, kajti verski boj še nobeni državi ni bil v prid. Naša država je že davno uredila svoje odnose s pravoslavno Cerkvijo, z muslimani, s protestanti itd., le razmerje s katoliško Cerkvijo je ostalo že skoro dvajset let neurejeno. Bilo je že več pogajanj, a zaključila jih je šele prejšnja Jeltičeva vlada po zaslugi rajnkega kralja Aleksandra. Sedanja vlada je našla sporazum, to je konkordat, že gotov in ga je le še podpisala pred dvema letoma v Rimu.

Vsako pogodbo je treba seveda tudi izvršiti, zato je sedanja vlada predložila po dvehletnem odlašanju konkordat narodni skupščini v potrditev. Še nikoli se doslej pri nas ni dogodilo in tudi po drugih kulturnih državah se ne dogodi menda nikoli, da bi vzbudile meddržavne

pogodbe kako vidnejše nasprotstvo, temveč se povsod brez težav potrjujejo, kajti na zunaj mora nastopati država vedno kot enota ter izvrševati svoje častne obveze, če hoče, da jo smatrajo po svetu za kulturno državo, s katero se je sploh mogoče razgovarjati.

Tudi pri nas je bilo vse prepričano, da je sprejetje konkordata samo po sebi umevna zadeva, ki bo opravljena hitro in mirno, kakor je za ugled države nujno potrebno. To je bilo pričakovati tem bolj, ker je konkordat zadeva, ki se tiče prav za prav samo države, oziroma vlade in pa katoličanov in druge vere kot take ta stvar nič ne briga. Niti en katoliški dostojanstvenik, politik ali list se ni razburjal, ko je bila proglašena ustava srbske pravoslavne Cerkve ali pa muslimanske v pravičnem naziranj, da je to zadeva dotičnih ver samih, ki nas katoličane nič ne briga. Vsaka vera naj namreč uredi svoje razmerje z državo tako, kot je to prav zanje, glavna stvar je, da s tem ni ogrožena enakopravnost z drugimi verami.

Za se to vprašanje v Jugoslaviji ni razvijalo tako, kot bi vsak razsoden človek pričakoval. Velesrbski centralisti ter njih slovenski in hrvaški pajdaši so nad ero leto napenjali vse sile in uporabljali vsa sredstva, da bi vrgli sedanji režim ter uvedli zopet svojega batinaškega. Niso uspeli, a laško jesen so bili pri občinskih volitvah tako strašno poraženi, da bi morali kratko in malo izginiti s političnega pozorišča. Toda ti ljudje so skoro dvajset let sedeli vkljub nezlomljivemu odporu ljudstva za vratom Slovencev, Hrvatov in Srbov ter vodili našo nesrečno državo le pod vidikom svojih osebnih koristi, zato jim sedaj nikakor ne gre v glavo, da so se razmere zadnjih par let tudi v Jugoslaviji izpremenile pri korenini in da ni več sile, ki bi tiščala ljudstvo k tlom v korist majhne peščice »gospodarjev«.

Režimi, ki jih pri nas na Slovenskem zastopajo kramerjevci in pučjevci, so torej pri zadnjih občinskih volitvah laško jasno spoznali svojo obsojenost, zato so se v svojem obupu zatekli menda še k zadnjemu sredstvu, od katerega so si obetali uspehov. Ker so Srbi in pravoslavci po številu v naši državi najštevilnejši, so se zatekli po pomoč k velesrbsstvu in — pravoslavnemu klerikalizmu. Ljudje, ki so odkriti iramazoni ali pa vsaj brez trolice kake vere, so se zatekli po pomoč k nekaterim visokim pravoslavnim cerkvenim krogom, ki se ne morejo prav sprijazniti z mislijo, da bi uživala tudi katoliška Cerkve tiste svoboščine, ki ji po načelih enakopravnosti in demokratizma po vsej pravici gredo. Naleteli so žal na odprta ušesa. Čeprav se katoličani nismo nikoli v nobeni obliki vmešavali v pravoslavne zadeve, je pa pravoslavni sveti sinod že lansko jesen nastopil zelo ostro proti konkordatu, a na večer pred pravoslavnim novim letom je imel rajnski patriarh Varnava v belgrajski pravoslavni stolnici pri-

digo, ki jo je prenašal po vsej državi tudi radio in ki je bila vse kaj drugega kakor izraz verske strpnosti in znanega izreka »Brat mi mio, koje vere bio«, katerega imajo tolikokrat na jeziku, čeprav so njih dejanja čisto nasprotna. Tem dvem malo strpnim dejanjem najvišjih pravoslavskih avtoritet je sledila potem cela povodenj skrajno hujskajočih letakov, brošur itd., ki so podžigali vse pravoslavne verske in srbske narodne strasti.

Katoličani smo ohranili pri tej grdi gonji dostojanstveno mirno kri. S prezirom smo šli preko vseh hujskanj in laži, zavedajoč se, da bi katoliška Cerkev živela, krepko živela tudi brez konkordata, ki je mnogo bolj potreben državi kot pa Cerkev ali nam katoličanom.

V začetku junija je zbolel potem pravoslavni patriarh Varnava, vlada je pa napovedala obravnavo o konkordatu v skupščini. Vse to je bilo še olje v ogenj. Po Srbiji, zlasti pa še v Beogradu so širili naravnost gorostasne laži o zastrupljenju patriarha, o milijonih, s katerimi je podkupil papež posilance, o milijardah, ki da jih bo morala plačati država papežu itd. itd. Čeprav je dr. Stojatinović ponovno in lepo pojasnil zadevo konkordata, ovrge laži itd., je hujskanju pravoslavskih cerkvenih krogov na ulici zvesto pomagala JNS v skupščini. Ker se je patriarhova bolezen slabšala, se je obema posrečilo razbičati protikatoliške in velesrbske strasti tako daleč, da je prišlo do nemirov na ulici in v prvi vrsti pretepačev je stal del pravoslavne duhovščine s par pravoslavnimi škofi na čelu.

Jasno je, da vlada zaradi ugleda države v inozemstvu in ugleda državne avtoritete doma ni smela odnehati, ker bi bil tak umik vsak po pravici smatral za zmago nesrpnosti pravoslavnega klerikalizma napram katoliškemu Hrvatom in Slovincem. Konkordat je bil z veliko večino sprejet v skupščini (pozimi bo predložen še senatu), istega večera je pa umrl tudi patriarh Varnava. Kdor je ob tej priliki prebiral srbske časopise, je mogel ugotoviti, kako daleč so srbski krogi, ki so stali ob tej priliki v ospredju, od vsakega jugoslovanskega čustvovanja in hotenja, kajti vse je govorilo in pisalo le o srbstvu in o srbski pravoslavni Cerkvi. Čeprav se noben Slovenec in Hrvat in noben viden katoličan ni v nobeni obliki dotaknil ne pravoslavja, in ne srbstva, so nekateri pravoslavni krogi v bratskem obsegu s slovensko-hrvaško-srbskim framacionstvom kričali le o ogroženem pravoslavju in srbstvu ter istovetili državo in vse jugoslovantvo le s pravoslavnim srbstvom, čigar glasnik da je bil umrl patriarh Varnava.

Sedaj je šel ta vihar mimo, razburkani valovi se zopet pomirjajo. A kaj nas uče dogodki teh par zadnjih tednov? Predvsem so nam popolnoma razkrinkali naše domače »jugoslovenske nacionaliste« s Kramer-Pučljevo JNS na čelu, ki so se postavili na vsej črti in odkrito oblok velesrbske in protikatoliške gonje. Ko je umrl naš veliki vladika Jeglič, čigar ime izgovarja vsak Slovenec z največjim spoštovanjem, so ti naši domači »nacionalisti«, katerim je »brat mio, koje vere bio«, surovo ignorirali občo žalost vsega slovenskega naroda, noben njih dom ni izobesil žalne zastave, nikogar ni bilo blizu, ko je umrl srbski patriarh, so po pasje lezli v čreva vsem in vsakomur in — prizor za bogove — popoini brezverci, ki jih katoliška Cerkev ne vidi leto in dan — »pobožno molili« v pravoslavni cerkvi za patriarhovo zdravje. Ti izkoreninjenci, kakor jih je omenjal dr. Korošec v Slovenjgradu, izražajo svoj »nacionalizem« s tem, da strupeno blatijo vedno in povsod vse, kar je slovenskega in katoliškega ter se po pasje

Izseljenski kongres v Ljubljani

Se nekoliko dni in praznovali bomo 10 letnico obetova Družba sv. Rafaela, ki naj početi temeljno novemu delu in novi skrbi za versko, narodno in gospodarsko reševanje naših slovenskih izseljencev širom sveta. Desetletnico ne bomo namreč praznovali v obliki kakih slovesnosti in proslav, temveč v polaganju temeljev za novo, krepko delo za izseljence. Kaj bi se hvalili, kaj bi se proslavljali, ko pa smo še tako malo dosegli, ko pa je med našim narodom tu doma še tako malo razumevanja ogromne važnosti dela in skrbi za naše izseljence, ko so naši izseljenci še tako malo oskrbljeni s najpotrebnejšimi sredstvi, ki naj nam jih rešijo versko, narodno in gospodarsko, ko se nam pred lastnimi očmi utapljajo in potapljajo narodno, ko nam tisoči tonejo v valovih brezverstva, odpadka od vere, ker imajo svojih dušnih pastirjev, ki bi skrbeli zanje, in ko tisoči radi tega ginejo tudi moralno in gospodarsko. Se vedno se tu doma tako malo zavedamo, da so naši izseljenci na tujem mi, prav mi sami, da se z njimi potapljamo mi sami, naš narod. Se vedno pošiljamo v tujino med izseljence zastopnike, ki ne vedo, da so oni tam radi izseljencev in ne izseljenci radi njih, da jih plačujemo zato, da izseljencem pomagajo in skrbe za nje, in ne da vtilte nad njimi bič brezobzirne diktature, kakor se godi pravkar med našimi izseljenci v Nemčiji.

Se vedno nam je bolj pri srcu pogani, ki ga želimo pridobiti za Kristusa, kakor pa lastni rojaki, izseljenci, ki nam versko poginjo, zato zanj več in rajši storimo in več žrtvujemo, zanj več molimo, kakor za lastnega brata izseljenca.

Zato naj ima proslava 10 letnice Rafaelove družbe samo ta namen, da prebudi narod tu doma tudi k temu delu, k tej zavesti svetih dolžnosti do svojih izseljencev.

Zbrali se bomo 22. avgusta skupaj z izseljenci, ki bodo ta dan od blizu in daleč prihitali domov, na Brezjah, pri Mariji, pri Materi slovenskega naroda, in molili, veliko molili in priročno prosili za naše na tujem in za njeno materinsko pomoč pri tako velikem misijenskem delu Rafaelove družbe z rešitvijo stotisočev naših na tujem.

Dne 23. avgusta se bomo pa sešli v Ljubljani pri skupnem zborovanju v slavnostni dvorani Kraljevske banke uprave, kjer bomo ustanovili slovensko izseljensko zbornico, nekaj izseljenski parlament, za zastopstvo izseljenskih organizacij tu iz domovine in organizacij izseljencev iz tujine. Ta zbornica naj potem krepko prične za novo delo za naše izseljence tu doma, da prebudi ves narod k zavesti svojih svetih dolžnosti do njih in med izseljenci za njih sodelovanje pri našem delu za njih koristi, za njih versko in narodno reševanje. Zato se zapne obratom v imenu družbe sv. Ra-

obešajo na rep vsem, ki kjerkoli pokažejo protislovensko ali protikatoliško kopito.

Kaj nas še uče zadnji tedni? Da je »jugoslovenstvo«, kakor ga nam vsiljujejo naši »nacionalisti«, Srbom popolnoma tuje, kajti oni so in hočejo ostati trdni Srbi in odločni pravoslavni, zaradi česar je »ujedinjaški« cilj naših »jugoslovenov« v resnici le posrbljenje in popravo-slavljenje Slovencev in Hrvatov. Tega bi se moral vsak naš človek vedno zavedati in zato vedno ter povsod odkloniti vsako skupnost s takimi ljudmi in s takimi cilji, kajti naš cilj je bil, je in ostane: po narodnosti dobri in neomajni Slovenci, po veri in kulturi zavedni katoličani, po državljanstvu odločni Jugoslavlani. Vse druge godlje smo odklanjali, jih odklanjamo in jih bomo odklanjali. V to državo smo prišli po svoji volji, njen obstoj je mogoč le na zgornji podlagi, kdor pa hoče drugače, je uničevalec našega slovenskega naroda, naše katoliške vere in naše svobodne Jugoslavije. Mi spoštujemo čustva, ki so jih pokazali Srbi ob priliki smrti svojega patriarha, odločno pa obenem zahtevamo popolno svobodo in enakopravnost našemu katolištvu, kajti ni in nikoli ne bo srbske in pravoslavne Jugoslavije, temveč je mogoč obstoj le take, ki bo nudila zadovoljen dom vsem veram in vsem trem jugoslovanskim narodom.

faela na ves narod in prav lepo vabim vse izseljenske organizacije širom sveta, da se prigrasijo za pristop k tej zbornici. Zapne vabim vse slovenske župnike in občine, da pošljejo k zborovanju svoje zastopnike, da bodo iz zbornice peneeli smisel za to novo delo vsak v svojo občino in župnjo.

Da, pridimo skupaj 22. in 23. avgusta! Veliko delo nas kliče skupaj, veliko delo nas kar sili, da se združimo.

Na Brezje vabimo vse Slovence, ki se zamajo za naše izseljence, ki imajo koga od svojih kje na tujem.

V ponedeljek na zborovanje v svečani dvorani kr. banke uprave pa vabim:

1. delegate naših izseljenskih organizacij vse Slovenije in organizacij, ki imajo v svojem programu tudi skrb za izseljence;
2. delegate vseh organizacij naših izseljencev širom sveta, ki so pristopile k izseljenski zbornici;
3. vse gg. župnike in župane naših slovenskih župnij in občin; ako sami ne morejo, smo hvalečni, ako pošljejo svojega zastopnika, ki se mora pa izkazati s pooblastilom, podpisanim od župnika ozir. od župana in potrjenim uradnim pečatom;
4. vse slovenske častnike in literate, ki bi hoteli sodelovati pri delu za naše izseljence.

SPORED PROSLAVE!

Dne 22. avgusta:

- a) Ob tridesetih na 7 zjutraj prvi pozdrav izseljencev na Jesenih. Iz Jesenic se peljejo izseljenci do Lese, iz Lese pa z avtobusi na Brezje.
- b) Ob pol 9 slovesen sprejem izseljencev iz Brezjah.
- c) Ob 9 sv. maša na proslavi (če bo slabo vreme v cerkvi), ki jo bo daroval mariborski knezoškof prevzvišeni gosp. dr. Ivan Jožet Tomažič. Med sv. mašo nagovor ljubljanskega nadškofa prevzvišnega gospoda dr. Gregorija Rožmann.
- d) Po sveti maši pozdravi izseljence predsednik Rafaelove družbe gosp. p. Kazimir Zakrajek.
- e) Pozdravi visokih predstavnikov državne in cerkvene oblasti našim izseljencem.
- f) Govor voditelja Slovencev potrjanega ministra gosp. dr. Antona Korošca.
- g) Pozdravi izseljencev iz Francije, Belgije, Holandije, Nemčije, Avstrije, Egipta, Južne Amerike, Severne Amerike in Kanade.
- h) Pozdravi izseljenske mladine.

Dne 23. avgusta:

- a) Ob 9 dopoldne se vrši drugi slovenski izseljenski kongres v svečani dvorani kr. banke uprave v Ljubljani.
- b) Pozdravi naših državnih in cerkvenih oblasti.
- c) Pozdravi voditeljev naših rojakov v tujini.
- d) Ustanovitve izseljenske zbornice in ureditev njenega pravilnika o bodočem poslovanju.
- e) Slučajnosti.

★

Nemčija. Kakor štamo v »Domovini«, pride v Slovenijo poseben vlak z izseljenci prav za proslavo 10-letnice Družbe sv. Rafaela in se odpelje 20. avgusta dopoldne iz Essena. Družba sv. Rafaela izjavlja, da odklanja vsako udeležbo pri proslavi in pri kongresu onih družtev, ki stoje pod vplivom g. Bolhe, priznanega sovražnika vseh katoliških družtev in zaveznika JNSrskih voditeljev in s tem povzročitelja prečalostnega razdora med našimi izseljenci v Nemčiji. Pomavljamo, da bodo smeli na zasedanje izseljenske zbornice samo delegati onih družtev, ki bodo 15. avgusta prigrasila svoj pristop v zbornico in jih bo Družba sv. Rafaela sprejela in jim poslala sprejemnico. Imena delegatov se morajo poslati skupaj s prijavo. Metode, katerih se mislijo posluževati pristajati g. Bolhe pri tem izletu so take, da jih mora Družba sv. Rafaela odločno odkloniti. — Rafaelova družba.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni
nabožni mesečnik v naši državi.
Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALE

Podpisani Valentin Oblak, posestnik, Zravorški vrh sv. Urbana št. 11, župnija Trata, potrujem, da sem prejel od uprave »Domoljubac« kot naročnik lista o priliki požarne nesreče, ki me je zadela, podporo v znesku 1000 din (en tisoč dinarjev) potom župnega urada Trata danos izplačano. Zahvaljujem se za ta dar in bom skušal ostati zvest naročnik tudi v prihodnje.

Trata nad Škofjo Loko, dne 30. julija 1937.

Valentin Oblak l. r.

Uprava »Domoljubac« mi je kot redni naročnici izplačala znesek 1000 dinarjev takoj, ko je prejela poročilo, da mi je v noči 16. julija letos pogorela stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem vred. Za tako izdatno in naglo pomoč se tem potem javno zahvaljujem in obljubljam, da bom po svoji moči list vsakomur priporočala.

Mala Subotica, Medjimurje, 3. avg. 1937.

Gertruđa Muhvič l. r.

OSEBNE VESTI

d Romunski kralj Karel se je mučil te dni v Jugoslaviji. Na Brdu pri Kranju je obiskal kneza-namestnika Pavla, nato pa še svojo sestro kraljico Marijo v Miločeru na Jadranu.

d Vojvoda Kantski, ki ima za ženo sestro soproge našega kneza namestnika Pavla, pride na obisk na Brdo pri Kranju.

d V Slovenije je dospel na oddih belgrajski nadškof g. dr. Ujčić.

d Za častnega konzistorijalnega svetnika je imenoval ljubljanski g. knezoškof g. Vojteha Hybaška, profesorja na škof. gimnaziji v St. Vidu nad Ljubljano. Iskreno čestitamo!

d Duhovniške spremembe. Umeščen je bil na župnijo Ihan g. Fran Smit, župni upravitelj na št. Urški gori. — Podeljene so bile župnije: Duplje Antonu Hafnerju, kuratu drž. ženske kaznilnice v Begunjah; Krka Francu Jeraša, župniku pri Sv. Trojici nad Cerknico; Devica Marija v Polju g. Janezu Kete, župniku in dekanu na Vrhniki. — Imenovani so bili: Franc Hitič, kaplan v Gorjah,

za kurata drž. ženske kaznilnice v Begunjah, Silvester Skebe, kaplan v Višnji gori za upravitelja župnije St. Urška gora in Viktor Švigelj, župnik na Blokah, za ekskurendo upravitelja župnije sv. Trojica nad Cerknico. — Premeščeni so bili: Ludovik Capon, kaplan v Smedniku, za prefekta v zavod sv. Stanislava v St. Vidu, kot kaplani: Franc Čampa iz Zagorja v Šmatrno pri Litiji, Ignacij Kunstelj iz Vel. Lašč v Zagorje, Martin Gorše iz Škocijana pri Mokronogu v Sv. Križ pri Kostanjevici, Milan Kopusar iz Dobrnica v Višnji goro, Ivan Pavlin iz Sv. Križa pri Kostanjevici v Litijo, Franc Mate iz St. Jerneje v Podzemlj in Ivan Fink z Bleda v St. Jernej. — Nameščeni so bili semeniški duhovniki kot kaplani: Marko Mihelič v Vel. Laščah, Ignacij Berglez v Dobrnici in Franc Soukal na Bledu.

d Ameriški župnik in naš rojak p. Ciril Zupan, ki je te tedne bival v Sloveniji, sporoča svojim sorodnikom sledeče: »Preživel sem veselo dni med svojimi v dragi domovini. Bog daj, da bi ne bilo brez koristi. S sorodniki smo se slednjič domenili, da se pred mojim odhodom v Ameriko še enkrat snidemo na Brezjah. Ta sestanek bo 16. avgusta. Ob 9 bo pri Mariji Pomagaj sv. maša, nato pa je poskrbljeno, da se skupno pogostimo, predno si v slovo sežemo v roke.

P. Ciril Zupan, OSB.

DOMAČE NOVICE

d Biserina sv. maša g. kanonika Ivana Sušnika. V ljubljanski stolnici so v nedeljo 8. avgusta 1937 praznovali pomembno cerkveno slavo: biserno sv. mašo je daroval eden najuglednejših članov stolnega kapitlja, priznani zvezdoslovec ter stvaritelj in pospeševatelj številnih naših gospodarskih ustanov — g. kanonik Sušnik. Cerkev je bila nabit polna jubilaritovih prijateljev in drugih vernikov, ki so spoštljivo sledili njegovi sveti daritvi in poslušali krasno ljudsko petje s spremljevanjem orkestra. Stolni dekan, ka-

Pomagaj svojemu otroku,
da ohrani kolikor mo-
goče dolgo prve zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Ta pa zna! Takole se je v Londonu vozil neki cirkuški artist. Motorno kolo je drvelo s hitrostjo 80 km na uro, mož pa je med vožnjo na lestvi delal vrstolomne vaje.

nonik dr. Kimovec je imel nagovor, v katerem je slavil velike biseromašnikove zasluge za Cerkev in narod. Tisoči »Domoljubovih« bralcev žele svojemu iskrenemu prijatelju g. jubilarantu kanoniku Sušniku še mnogo blagoslovljenih let!

d Pred ustanovitvijo tvornice biciklov? Ker je kolesarski šport v Jugoslaviji silno razvit, posebno v Sloveniji ter se vsa kolesa uvažajo, hoče neka novosadska tvornica strojev začeti izdelovati kolesa. Tako bomo pošiljali v Vojvodino denar ne samo za žito, mast in druge produkte, temveč tudi za kolesa.

d Kako je na Bledu. Vedno več Angležev prihaja na Bled, dočim ostalih tujcev, ki so bili sicer redni gostje na Bledu, ni več. Vse gre v Italijo. Nemci, Avstrijci, Čehi... so

Biseromašnik kanonik Ivan Sušnik s nadškofom dr. Ujčićem in škofom dr. Rožmanom, vsem stolnim kapitljem in svojimi sorodniki.

Več samozavesti

Peljal sem se z gorenjakim vlakom. V Siški vstopi večja skupina ljudi in kmalu začeta dva govoriti o konkordatu: »Da, da,« vzdihne eden, »sedaj bomo pa imeli konkordat.« — »In ga bomo krvavo plačevali,« mu odvrne drugi. Ljudje v njuni okolici so že postali pozorni. »Seveda,« nadaljuje prvi, »na vsako glavo bo prišlo pri nas 30 din mesečno, letno torej 300 din.« — In ker je katoličanov v državi 6 milijonov,« računa drugi, »nas bo konkordat stal letno nad 2 milijardi!« — Okolica je strmela in se čudom čudila. Toda ta dva gospoda sta vedela že vse natančno. »V desetih letih,« pravi prvi, »bomo plačali Vatikanu za konkordat več kot 20 milijard! To se pravi, da bi s tem denarjem vsak že lahko imel hišo, palačo in do zadnjega zelnika bi vodila asfaltirana cesta. Lepo stvar so nam skuhalo klerikalci.« In tako je šlo do Medvod, ko je družba omenjenih dveh izstopila, vsa preplašena in zmedena nad grozotami, ki se pripravljajo za ubogo slovensko zemljo.

Čez čez, ko smo se vozili dalje, pa sta si ta dva »boljšev« potnika pomežiknila in eden se

zasmeje: »Dobro sva jih nakurila! Več, klerikallec je neumen in ti vse verjame. Bolj ko je debela, raje jo vtakne v žep. To so ti backi...«

In je imel, na bridko žalost, možakar prav. Naši ljudje pobirajo čenče od poklicnih postopačev in lažnikov kakor berači uhi in verjamejo vse! Ni je gorostasnosti, bedarije ali laži, ki je ne bi vzeli za čisto resnico, in takšne oslarije potem še sami trosijo dalje. Ustavi vas na cesti, znanec, akademsko nabratec, in skrivnostno vpraša: »Je res vlada padla?« — »Seveda,« mu odgovoriti, »danes ob 5 stošestinštiridesetih v zadnjih 2 letih!« Debelo vas pogleda in gleda za vami preseščeno. Pa ne morete biti čisto gotovi, da vas je razumel... Drugi vas zaupno pocuka za rokav: »Ali bo res vojna?« — »Vojna?« — »Seveda, vojna zaradi konkordata...« — »S kom pa?« poizvedujete. — »No, pravijo, da bo vojna...«

Kaj morete s takimi ljudmi, katerim šo oštarijske čenče, ki jih širijo poklicni hujskači, edino verodostojni vir za njih informacije. Kje je samozavest slovenskega človeka!

tamkaj pač mnogo nižje cene. Tako je mogoče, da je na Bledu povprečno po 800 gostov, namesto po 3800, kolikor jih more Bled sprejeti. Včeraj je na Bled prišlo 300 Angležev, ki bodo tamkaj ostali nekaj dni. Polem bodo odšli na pot po Jugoslaviji. Za prihodnji teden pa napovedujejo spet 500 Angležev. Vsi ti tuji so gostje Bleda le nekaj časa, potem pa gredo spet dalje.

d Odposlanec poplavljenov pri g. banu. Dne 6. avgusta so se na banski upravi pri g. banu dr. Natlačenu zglasila številna odposlanstva iz raznih krajev, ki sta jih bridko prizadeli toča in povodenj. Odposlanstvo iz Dobrepolj je vodil tamkajšnji župan g. Jože Strnad, ki je točno poučil g. bana o tej edinstveni kudi uri, ki je zadela Dobrepolje. Enako je poročalo g. banu o nesreči odposlanstvo iz Kostanjevice, ki jo je vodil župan g. Jože Likar, dalje odposlanstvo iz Trate, ki jo je vodil župan g. Janez Mrak ter odposlanstvo iz drugih opustošenih in obubožanih krajev. G. ban je pokazal popolno razumevanje za stisko in bedo opustošenih občin ter izdal nekaj nujnih ukrepov, da se beda ublaži. V prihodnjih dnevih bomo poročali bolj podrobno o javni pomoči opustošenim krajem.

d Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijeni porabi.

Osli. rez. S. tr. 217/33.

d Vsi smo pod kožo krvavi. V razbojniško telpo so se združili bogati kmetje v Dijankovcih pri Križevcih. Po vasi in bližnji okolici so se vrstili vlomi in tatvine. Dve leti so orožniki zaman stikali za vlomilce, do kater ni čisto slučajna sled pokazala pravo pot. Vsa vas je bila presenečena, ko so prišli pet najbogatejših kmetov v vasi. Vsi so priznali vse grehe, kar so jih v dveh letih naredili.

d Tudi zagrebški koledvor preureja že nekaj tednov. Samo za ureditev pokritega kolodverskega hodnika sta bila odobrena dva

milijona dinarjev. Ker se gradi tudi nov most preko Save, bodo temu primerno preusmerili tudi nekaj tirov. Da pa ne bi železnica še naprej zavirala prometa po mestu, bodo zgradili kar pet podvozov. Glavna novost na pokritem kolodverskem hodniku bo ta, da bodo zgradili za sedaj samo en podzemski hodnik.

d Konje nakupuje po Bački poseben odposlanec nemške vlade Gustav Peterson. Očividno gre za nabave za nemško vojsko. Samo v okolici Vrbsa je ta Nemec pokupil 900 konj in jih plačal precej drago. Povprečno da za vsakega dobrega konja po 5500—6000 dinarjev. Pravijo pa, da bo Peterson nakupil še nekaj tisoč konj.

d 600.000 din državne podpore dobi naša banska uprava za dovršitev kontrole in ogledne kmetijske postaje v Ljubljani pod pogojem, da v isti namen prispeva banska uprava iz svojega 300.000 din.

d Bojevniki! Na Brinjevi gori pri Zrečah (Konjice) bo v nedeljo, dne 15. avgusta zborovanje bojevnikov iz svetovne vojne in onih, ki so v Jugoslavij odslužili kadrski rok. Po sloveci sv. maši, ki jo bo daroval arhidiakon iz Konjic g. Franc Tovornik, bo na prostem zbor, na katerem bodo organizatorji bojevnikega gibanja razložili namen Zveze bojevnikov, njeno delo in njen pomen. Spominjali se bomo vseh onih tovarišev, ki so dali najdražje na bojnih

poljanah, svoje življenje. Slovesnost naj bo mogočna manifestacija za bojevniška načela: človekoljubnost, propaganda za mir med narodi in resničnega spoštovanja do pokojnikov, padlih na bojnih poljanah. Na taboru se bomo tudi pogovorili o našem vseslovenskem bojevniškem dnevu dne 29. avgusta, ko bomo na Brezjah položili in blagoslovili temeljni kamen za spomenik slovenskim žrtvam svetovne vojne (grob neznanega slovenskega vojaka). Vabimo vse, da se te veličastne manifestacije udeležijo.

d Sprejem v podčastniške šole. Artilerijska podčastniška šola v Cupriji, lažinjerska podčastniška šola v Mariboru, starost od 18 do 21 let, Pomorsko vazduhoplovna, starost od 18 do 20 let, Vazduhoplovna podčastniška v Novem Sadu, starost od 17 do 21 let, Strojna mornariška od 15 in pol do 18 in pol let, Strokovna mornarska, starost od 18 do 20 let, in Vojnogodbena v Vrčicu, starost od 14 do 16 let. Pojasnila se dobijo pri Per Francu, kapetanu v pok., Ljubljana, Maistrova ulica 14. — Priložiti kolek ali znamko za 6 Din za odgovor.

Strokovnjaki govore:

Uspehi s preparati »PENK« in »OLAN« so izvanredni. Občinski veterinar J. Altarac, Srbobran.

Posebno letos je vled obilice živine krma mnogo manj vredna, zato je treba živino krepiti s »PENK-om« in »OLAN-om«. Pri vseh vrst živini, posebno pri svinjah boš imeli velik dobiček.

Navodila daje zastoj:

»KASTE« d. d., Zagreb 6, poštni predač 50

d »Jutro« smeši kmetijski tabor, ki je bil preteklo nedeljo pri Dev. Mar. v Polju, češ, da je bila udeležba primeroma mala, čeprav je g. Brodarju in drugim kmetijskim govornikom pritrjevalo do 3000 ljudi. Tudi istočasni delavski tabor katoliškega delavstva JSZ pri bližnjem Sv. Urhu, na katerem je govoril dr. Gosar, je bil zelo dobro obiskan in je lepo uspel. Oba tabora sta pokazala, da je tako lažilberalizmu kakor tudi brezkvarkemu levičarstvu v poljski občini odklenkalo.

d Ne pričaj po krivem... Radi krivega pričevanja so biti te dni pred celjskim sodiščem obsojeni: Goručan Ignac je obsojen na 10 mesecev strogega zapore in 3 letno izgubo častnih pravic, Goručan Alojzija na 10 mesecev strogega zapore in 3 letno izgubo častnih pravic, Mastnak Jože I. na 1 leto in 4 mesece strogega zapore, 2000 din denarne kazni, 3 letno izgubo častnih pravic, Mastnak Amalija na 4 mesece strogega zapore, 1000 dinarjev denarne kazni in 3 letno izgubo častnih pravic pogojno za dobo 5 let, Kovač Anton na 2 leti in 3 mesecev robije,

Devet potnikov zgorelo v letalu

Casopisje poroča o nesreči, ki so je pripetila velikemu italijanskemu prometnemu letalu na značnem potovanju iz Italije v Abesinijo. Na svojem dolgem poletu naj bi pristalo na letališču Vadi-Halfa v angleškem Sudanu. Toda tik pred pristankom se je z višine komaj 50 metrov kar nainkrat skotalilo na tla, kjer so posode z bencinom takoj eksplodirale in se je to najmodernejšo letalo v par sekundah spreminilo v ogromen kres, iz katerega so plameni sikali visoko proti nebu. V letalu so se nahajali štiri potniki italijanske narodnosti, vsi višji uradniki kolonialne uprave, ter dva pilots, en mehanik, en radio-

telegrafist in en strožnik. Na kakšno reševanje sploh ni bilo mogoče misliti, ker je okrog pogorišča nastala takšna vročina, da se nikdo ni mogel približati. Vsa deveterica je zgorela pred očmi strmečih, ki so ta prizor gledali iz bližine. Šele po dveh urah so se mogli letalu približati, požar pogasiti ter začetni preiskavo. Trupla ponesrečencev niso bila več ničemer podobna, ampak samo kepe oglja brez vsake oblike.

To je sedaj v enem tednu že tretja velika letalska nesreča. Prva je bila v Belgiji, druga na Švedskem, tretja je sedaj v Sudanu. Stevilo mrtvih žrtev znaša skupno 28.

3000 din denarne kazni in 4 letno izgubo častnih pravic, Corovšek Miha na 1 leto in dva meseca strogega zapora, 3000 din denarne kazni in 3 letno izgubo častnih pravic, Tkave Anton na 11 mesecev strogega zapora, 3 letno izgubo častnih pravic, Povalej Anton na 1 leto strogega zapora in 3 letno izgubo častnih pravic, Povalej Julijana na 5 mesecev strogega zapora, 3 letno izgubo častnih pravic pogojno za dobo 5 let. Mastnak Jože 3 meseca strogega zapora, 1000 din denarne kazni in 3 letno izgubo častnih pravic. Vsi obdolženci so obsojeni tudi na plačilo pravih stroškov. Grozno, če pomislimo, da je to ljudi v 9 tožbah 47 krat po krivem prisegli!

d Večmilijunske škode je napravila savska povodnja tudi v okolici Zagreba. Sava na tem kraju že davno ni pretela z večjo poplavo; zadnjikrat je napravila precej škode leta 1926. Zadnje dni pa je voda spet toliko narasla, da je vsakdo pričakoval najhujšega. To je Zagrebčane in njihove okoličane tudi opozorilo na potrebo regulacije. Čeprav je bilo to vprašanje, kakor pravijo Hrvati, našeto že pred vojno, vendar še do danes Sava teče prav tako, kakor nekoč in napravi vsako leto veliko škode s svojimi poplavami. Treba bi jo bilo regulirati v dolžini 65 km in sicer od Slovenije do Rugvice. Za končno urednavo njenega toka bi bilo potrebno nekako 130 milijonov dinarjev. Gradbeni minister je svojo pomoč že objavil.

d V samotnem gozdu ga je vrigel na tla. Dne 31. julija je šel kmet Stepihar Alejzij pd. Tkave iz Nove cerkve v Konjice na sejem, kjer je kmalu prodal svoje lepe vole. Denar si je vtaknil v notranji žep. Na potu domov se mu pridruži neki tujec, ki mu začne ponujati svoje vole v nakup, češ da je posestnik, ki je čisto blizu onstran gozda doma. Stepihar je šel v upu na dobro kupčijo z njim. V samotnem gozdu pa ga je tujec od zadaj napadel in vrigel na tla. Pokleknil mu je na prsi in ga začel hučo daviti. Stepihar se mu je z vso silo ustavljal in kričal na pomoč. Slišala je klice neka žena v bližnjem vinogradu. Prihitela je urno in ob pogledu na obupen boj začela na glas kričati. Tolovaj se je prestrašil in zbežal v gozd. Stepiharju je izvil iz zunanjšega žepa samo par kovačev. Stepihar, ki je vsled davljenja že pljuval kri, ga je še za slovo naglo dregnil s palico v lice, da mu ga je prebodel. Najbrž bo ravno to pospešilo hitro izsledovanje drznega napadala.

d Kolektivno pogodbo so podpisali delavci in podjetnik Lavrič v Konjicah. Vaznejša določila te pogodbe so: za nedeljsko delo se plačuje 100% pribitek. Akordne postavke se določajo tako, da se omogoči delavstvu povprečni 20% zaslužek nad običajno plačo. Pogodba vsebuje vse ugodnosti, ki jih dajo §§ 219, 220 in 221 obrtnega zakona. Pri sprejemanju in odpuščanju delavstva bo podjetje postopalo v smislu zakonitih predpisov. V vsakem primeru se bodo vpoštevali predvsem socialno šibkejši in oni delavci, ki so bili pri podjetju že zaposleni in so bili odpuščeni radi pomnjanja dela. Delavstvo dobi pri delu potrebne čevlje in predpasnike, listi pa, ki so zaposleni v kromovi strojnici in luščilnici, bodo prejemali prispevek v znesku 5 din. Manjše spore rešuje podjetje z delavskimi zaupniki, večje spore pa podjetje z osrednjo organizacijo. Pogodba je nepopovedljiva do 31. decembra 1937, po pre-

teku te dobe se pa more skupna pogodba odpovedati le vsakega prvega v mesecu na trimesečni rok. Po daljši razpravi se je podjetnik uklonil tudi delavski zahtevi po zvišanju plač in je na predlog Zveze združenih delavcev ugodil, da se plače povečajo za 25 par na delovno uro. Sedaj bodo delavci v tej tovarni plačani od 2.75 do 3.25 dinarjev na uro.

d Mogočni taberi slovenske prosvete so bili tudi preteklo nedeljo 8. avgusta v raznih slovenskih krajih, tako v Rajhenburgu, na Izlakah, pri Dev. Mar. v Polju, v Slovenskih Konjicah, v rojstnem kraju dr. Korodca pri Sv. Juriju ob Ščavnici in v Radovljici. V Radovljici se je zbralo nad 6000 ljudi iz gornje Gorenjske, ki so navdušeno manifestirali za naše verske in narodne svetinje. Silno ogorčenje proti našemu lažisvobodnjakarstvu se je polastilo množice naroda, ko so zvedeli, da je v pretekli noči ničvrednež odžagal evharistični križ. Službo božjo je daroval g. dekan Fatur, tepo pridigo pa je imel g. župnik Finžgar. Navzoči so bili tudi minister za gozdove in rudnike Gjuro Jankovič, ban dr. Kralječan in mnogi drugi dostojanstveniki. Pod predžodstvom dr. Smajda se je po službi božji začelo slavstveno zborovanje, na katerem je govoril dr. Basaj, ki je zlasti opozarjal na komunistično nevarnost, ki zastruplja tudi že naš narod. Popoldne je bil telovadni nastop. Minister Gjuro Jankovič je izjavil: »Slišal sem že dosti o vaših taborih in sem danes prvič na vašem taboru. Priznati moram, da mi nad vse ugaja, zlasti pa je največ vredno to, da je v tako velikem številu zastopana mladina, ki bo v bodočnosti lahko vodila naš narod!«

d Tudi nad sveče so se spravili. Ljubljanska policija je bila od neke strani obveščena, da hranijo nekeje v Šiški večjo množino sveč, ki najbrž ne bodo izvirale iz pravih poslovnih stikov. Preiskava v dotičnem stanovanju je dognala, da prijava ni bila iz trte izvita. Med žaklji in starimi zaboji v drvarnici so našli 288 pravih zavitkov sveč, dalje 85 zavitkov po 10 komadov nagrobnih sveč, 128 voščenih sveč, 25 zavitkov voščenk, končno tudi 29 bakel. Ukradene sveče predstavljajo vrednost nad 3 tisoč dinarjev. Vse sveče so znamke Pax, tovarne Kopač in Stele v Šiški, niso pa mogli prvotno ugotoviti, kje naj bi bile sveče ukradene. Kmalu pa se je izkazalo, da so prišle sveče naravnost iz tovarne in sicer jih je tja na stanovanje prinesla delavka Jožefa, ki je bila zaposlena v tovarni sveč. Pri svojem bratu jih je skrila. Zdej bosta morala delati pokoro za tatvino oba, brat in sestra.

d Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode zaužite na tesse, z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. 3. br. 39174/35.

d Ribje bogastvo na Jadranu. Splitski »Ribar« prinaša o Jadranskem morju sledede podatke: Jadransko morje, 780 km dolgo in 200 metrov široko, s površino 132.000 km², je majhen del Sredozemskega morja, ki ima 2.6 milj. km². V Jadranu živi 41 vrst rib. Od teh je za hrano boljših vrst 40, slabših pa 60; ostale vrste rib niso za ljudsko hrano. Jadran ima mnogo raznovrstnih rib v primeri z drugimi morji; v severnem morju jih živi le 176, v Baltičkem pa le 216 vrst. Kljub temu se ne more reči, da je

Čokoladna torta

Tako zdaj pa previdno jejta in pazite na svoje oblike!

Oh, Bog se usmilil!

Kaj borakla mama? Jaz se sploh ne upam čarovati!

To bo šiba pela!

Čemu toliko skrbi in strahu, ko pa je vse tri matere že davno poučila modra teta da

SCHICHTOVO MILO JELEN

pere vse bleščeče belo

produkcija rib Jadranskega morja velika, ker ne daje ogromne količine lokard in sledov severnega morja. Za ribarstvo na Jadranu predstavlja sardela največjo količino; letno se ujame teh rib približno do milijon kg. dočim se ujame na obali ob obali Norveške letno okrog 3 milj. kg lokard. V Jadran se ne razliva nobena večja reka; zaradi tega produkcija rib Jadrana ni posebno velika.

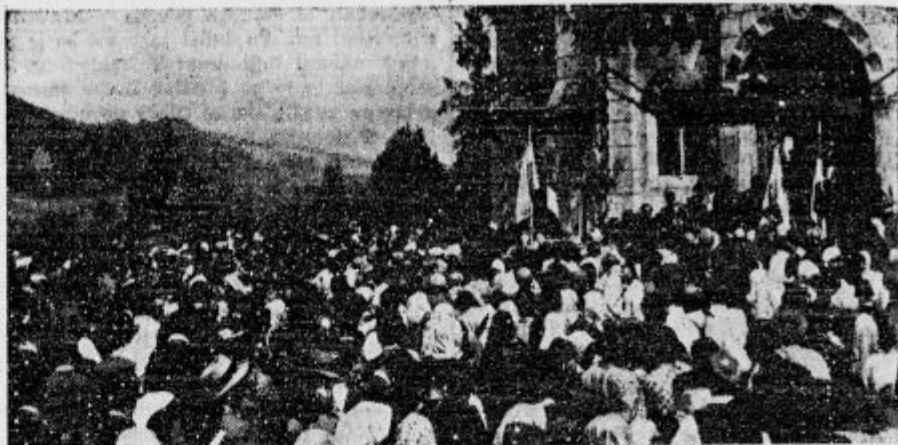
d Vremenske nesreče dan za dnevno. Poročila o vremenskih nesrečah se ponavljajo dan za dnevno. Kar nekaka zaporednost se opaža. Zdej pobije toča v tem kraju, jutri po-

trgajo vse hudourniki v drugem kraju. Oni dan smo poročali o nesreči, ki je zadela okolico Kostanjevici na Dolenjskem, pa bi morali poročilo še izpolniti z enakimi vestmi iz Prekmurja. Tudi tam je divjalo neurje, ki je trgalo plodno zemljo in uničevalo vinograde. Nič manj ni bil prizadet Samobor pri Zagrebu. V istem času, ko je v Kostanjevici in okolici divjalo neurje, je nesreča zadela tudi Samoborčane. V mestecu so imeli poplavo. Po cestah so se valile vodne mase, ki so vleklo s seboj vse mogoče, kose blefov, ograje, prod, pesek in biato. Kdo bo priskočil vsem revežem na pomoč...

IZ DOMACE POLITIKE

d čas patentiranih patrijotov je minil. Pod tem naslovom prinaša »Naše slovo« glasilo JRZ v Subotici članek, v katerem se bavi z očitki opozicije, ki med ljudstvom agitira s tem, da je JRZ prijazna s Hrvatsko seljaško stranko in da dr. Maček ne napada. Piše sledeče: »Kar se tiče krilatice, da predstavniki JRZ ne napadajo hrvatskega kmetkega pokreta in da ne grdijo mačkovec kakor tudi, da mačkovec ne napadajo JRZ, je to povsem razumljivo. Čemu bi dr. Stojadinovič psoval dr. Mačka in čemu naj bi dr. Maček psoval dr. Stojadinoviča? Tipi JNS mislijo, da nihče ni dober nacionalist, če ne napada Hrvatov. Toda mi mislimo, da mora vsak dober in resničen jugoslovanski domoljub biti s Hrvati v prijateljskih odnošajih, ker so tudi Hrvati dobri Jugoslovani. Dr. Stojadinovič je ponovno izjavil, da hoče s Hrvati sporazum in mi kot njegovi pristaši ga tudi hočemo. Jeenesarski liberalci pa naj le naprej psujejo hrvatski narod — uspeh ne bo izostal.«

d Strast in zabloda. Belgrajska »Samouprava« piše: »Težak je bil boj, ker se je bilo treba boriti z dvema nevarnima sovražnikoma, od katerih je prvemu ime Zabloda, drugemu pa Strast. Bila je velika zabloda v rotativu, da bi mogla biti zaradi sporazuma s katoliško cerkvijo v čem oškodovana ali celo podrejena srbska pravoslavna cerkev. Strast naših političnih nasprotnikov, ki jih je zavedla slepa mržnja proti vladi, je namenoma izzvala vso zablodo in hote spremenila sveti božji hram v pozorišče političnega boja.« Da-

Posavski prosvetni tabor v Rajhenburgu: Del zborovalcev pred rajhenburško baziliko

lje pravi: »Njim ni ničesar svetega, zato tudi mislijo, da jim je vsako sredstvo dovoljeno, če gre za njihovo oziho pojmovano korist. Zato tudi nihče od njih noče pomisliti na posledice, ki jih rodi takšno nesmiselno početje. Če žive ljudje s takšnim napačnim pojmovanjem o državi in njenem pomenu, ni čudno, da se poslužujejo namesto dokazov raje strasti in zablode...«

d Vlada bo branila pravoslavje pred njegovim izkoriščanjem v politične cilje. Te dni je odpotoval v svoj volivni kraj tudi minister brez listnice inž. Voja Gjorgjevič. Včeraj je imel v Velikem Gradišču govor, ki so ga poslušali vsi vidnejši predstavniki stranke iz ramskega okraja. V svojem govoru je min. Gjorgjevič pojasnil ozadje boja ljudi, ki nasprotujejo delu sedanje vlade. Razložil jim je tudi posamezne točke konkordata med Jugoslavijo in Sv. Stolico. Svoja izvajanja je zaključil s izjavo, da stoji sedanja vlada odločno na tem, da je država nad cerkvijo in da ne bo dovolila nobeni veri, da bi se dvignila nad njo ali da bi imela katera vera kakšna posebna pooblastila ali prednost. Vlada hoče miru in sporazuma, toda, če ga nekateri nočejo ali če jim je bolj pri sreju politični cilj od verskega, bo vlada znala odločno braniti tako državo kakor pravoslavje pred onimi, ki ga hočejo izkoristiti v svoje politične cilje.

d Iz največjega zagovornika konkordata se je čez noč prelevil v največjega nasprotnika poslanec dr. Voje Janjič. Ta se sedaj, ko ga je vladni klub izključil, izgovarja s tem, da je dobil povelje svojega škofa, da glasuje proti konkordatu, ker bo sicer odstavljen kot pravoslavni duhovnik in prišel pred cerkveni sod. »Samouprava« povdarja, da bo morala pravoslavna Cerkev sama nositi hude posledice, ako je to res. Taka naredba škofov bi bila proti ustavi, ki v paragrafu 74 odreja, da nihče, ne posvetna ne cerkvena oblast, ne sme klicati na odgovor poslancev in senatorjev za to, kako glasujejo. Ta naredba pa bi bila po mnenju »Samouprave« tudi proti veri sami. Poslanci-svečeniki polagajo prisego, da bodo verni kralju in da bodo ščitili ustavo. Škofovska naredba pa navaja poslanca-svečenika, da se proti prisegi izneveri svojemu prepričanju, svoji stranki in vladi, v katero ima sicer popolno zaupanje. V praksi pa se bo zgodilo, da nihče več ne bo svečnikov volil za poslance, ker se nanje ni mogoče zanesti. Od tega pa bo imela največjo škodo pravoslavna cerkev

VINA Za težko delo je močno vino!
Dobite ga najlažje v
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani!

d Vlada bo započeto delo dokončala. Z gonjo proti konkordatu, kakor so jo uprizorili nekateri pravoslavni škofje in z njimi večji del parlamentarne opozicije, so se te dni večkrat bavili in raznih shodih ministrski predsednik Stojadinovič, ministra Cvetkovič in Voja Djordjevič. Vsi so poudarjali brezvestno gonjo, ki je bila uprizorjena samo zato, da bi vrgli vlado, čeprav so ob tej priliki brezobzirno vlačili pravoslavje v politiko. Konkordat je tak, da ne more nobenemu škodovati, niti ne državi, še manj pa pravoslavni cerkvi. Posebno ostro sta se izražala ministra Dragiša Cvetkovič in Voja Djordjevič. Prvi je izjavil, da bo vlada započeto delo dokončala in konkordat izpeljala brez ozira na hujskače, ki naj prihajajo iz katergakoli tabora.

d »Sobotica« se imenuje tednik, ki je začel izhajati te dni v Kranju kot tekmeec »Gorenjec«. »Sobotica« stoji, čeprav še ni pokazala rožičkov, blizu gospodov okrog Jugosl. nac. stranke in spada brez dvoma v krog listov, ki so se v zadnjem času pojavljali kot gobe po dežju...

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravnih »Franz-Josef« vode.

Prosvetni tabor v Črnomlju: Belokranjska dekleta v sprevedu

NESREČE

d hiša z gospodarskim poslopjem je zgorela Koprivcu (Zupančiču) v Goruji Slivnici. Požar je uničil vse, tudi dve teleti in prašiče. Družina je zelo prizadeta, saj je desetletna.

d Strela je zažgala v Mostah kozolec posestnika Dežmana.

d Dva požara. V sredo, dne 4. avgusta, je začelo goriti ob 4 popoldne gospodarsko poslopje pri Valentinu Oberšku pri Sv. Vidu nad Valdekom. V par minutah je bila tudi hiša vsa v ognju. Požar je uničil vse do tal. Zgorelo je vse gospodarsko orodje, 26 ovac in 2 svinji. Konje in drugo živino so rešili. Žena z dvojčki se je komaj rešila iz postelje, mož pa je v bolnišnici v Slovenjgradu, ker si je pred kratkim zlomil nogo. — Tudi v Veliki Nedelji je divjala te dni huda nevihta. Toče sicer ni bilo, pač pa je strašno treskalo, kakor že dolgo ne. Strela je udarila v hlev Jožefa Kolariča. Sardinje 15, in ga zažgala. Kolarič je hitel v hlev reševati živino, pa ga je dim omamil, da je padel pod žeb. Zgorel bi bil, da ga niso v zadnjem hipu spravili k življenju. Poginila je ena krava in več prašičev.

d Na električno napeljavo je vrgei žico. Dne 2. avgusta so v bližini Bresternice v okolici Maribora pod električnim daljnovidom odkrili mrtveca z vso ožgano glavo in roko, v kateri je držal še kos žice. Tam je moral ležati že kakih deset dni. Orožniki so ugotovili, da gre za 29-letnega Hermana Leksa, pletilca košar. Iz pisma, ki so ga našli pri mrtvecu, sklepajo da gre za samomor. Samomor je izvršil na ta način, da je na električno napeljavo vrgei žico, pri čemur ga je ubil električni tok.

d Še nekaj nezgod. Po Ljubljani je neznan kolesar divjal tako nerodno, da je podrl in na glavi močno poškodoval malo 7-letno Dragico Novak. Iz Primskovega pri Kranju so pripeljali v bolnišnico 2-letnega Kokalj Alojzija, ki je lezel okrog po grmovju, pri tem pa tako nerodno padel, da si je zlomil levo nožico. Na Jesenicah pa se je pri sekaniju drv doma na dvorišču hudo ponesrečil progovni delavec Čopi Andrej. Sekira mu je nekako ušla ter se mu zapeličala v levo roko, pri tem si je Čopi odsekal celo palec na roki.

d Avto je povozil 20 letnega delavca Al. Završnika z Jesenic in mu strl nogo.

d Voza sta ga stisnila. Dne 3. avgusta dopoldne se je pri prevažanju lesa iz Doline na postajo v Tržiču pripetila nesreča, ki je zahtevala življenje voznika Tolarja Janeza, ki je doma iz okolice Škofje Loke. Tolar Janez si je kot hlapec prislužil toliko denarja, da si je kupil konja in voz ter začel letošnjo zimo prevažati pri baronu dr. Karlu Bornu les iz Puterhofa v Tržič. Ono dopoldne je peljal naložen drug voznik, ki je šele šel iskat hlude v Puterhof. Cesta je na onem mestu, kjer sta se vozova srečala, zelo ozka in se dva voza le težko ogledala drug drugemu. Pri tem srečanju je hotela druga voznikova konja, ki je šele šel iskat hlude v Puterhof. Cesta je na onem mestu, kjer sta se vozova srečala, zelo ozka in se dva voza le težko ogledala drug drugemu. Pri tem srečanju je hotela druga voznikova konja, ki je šele šel iskat hlude v Puterhof. Cesta je na onem mestu, kjer sta se vozova srečala, zelo ozka in se dva voza le težko ogledala drug drugemu. Pri tem srečanju je hotela druga voznikova konja, ki je šele šel iskat hlude v Puterhof.

Resnica o bolezni patriarha Varnave

Ker so se širile po državi vesti, da je bil umrl patriarh Varnava zastrupljen, je policija v Belgradu prala številne zdravnike, ki so patriarha zdravili, naj uradno izjavijo, kaj je bil vzrok smrti patriarhove. Zdravniki so dali tale odgovor:

1. Nj. sv. blagopokojni patriarh Varnava je bolehal za elementarno zastrupitvijo prebavnih organov z reperijsko na centralni in periferni živčni sistem;

2. neposredni vzrok smrti je bilo obojestransko vnetje pljuč in slabo srce;

3. ta obolestost ni v neposredni vzročni zvezi z njegovimi prejšnjimi boleznimi, toda glede na to, da je nj. svetlost prej večkrat bolehal za obolesti organov za prebavo, se mora domnevati, da je obstajalo eplosno nagubnje za trebušna in črevesna obojenja;

4. zastrupitev je nastopila po prehranitveni poti, iz anamnestičnih podatkov se pa ni moglo sklepati na kakšno namerno zastrupitev in tudi ni bilo suma za to;

5. kakor se vidi iz točke 4., ni bilo suma za namerno zastrupitev in zato nismo stvari prijavili. Belgrad, 2. avgusta 1937.

Univ. prof. A. Ignjatovski, l. r.; dr. Nikolajević, l. r., prof. Antič, l. r., sanitetni brigadni general dr. Rudolf Kobal, l. r., dr. Laza Stanojevič, l. r., univ. prof. dr. Andra Nikolič, šef živčnega oddelka, l. r., dr. Aleksander Vukovalja, šef notranjega od., l. r.

Razen tega je na zahtevo prof. Ignjatovskega, ki je zdravil pokojnega patriarha Varnavo, da se prouči in dožene možnost namerne zastrupitve, centralni higienični zavod, ki mu je prof. Ignjatovski osebno izročil 17. julija t. l. izbljuvek Nj. svetosti v količini 50 kubičnih cm, izvršil vse strokovne preglede in analize in navaja v svojem poročilu glede kemijske proučitve zastran kovinskih strupov, da je bila preiskava kovinskih strupov, ki nastanejo v obliki oborin žveplovodika, negativna. Poročilo

izključuje tudi prisotnost arsena. V filtratu so po izločitvi žveplovodika preiskali tudi ostale kovinske strupe in je rezultat negativen. Za pregled zastran izparivajočih strupov se je vzelo 10 kub. cm tekočine. Po destilaciji se je ugotovil s splošnimi reakcijami formalin.

Nadaljevanje zdravniških izjav s strani 13:
Z detrakcijo se je ugotovila navzočnost 2,7% formaldehida, kar ustreza 6,75% formalina. Ker je pa formalin sredstvo za konzerviranje in hkratustrup, je laboratorij zahteval preko prof. Ignjatovskega tele podatke: ali se ga je kaj dodalo za konzerviranje tekočine. Prof. Ignjatovski je izjavil, da je dodal formalin in da ga zmerom v praksi uporabljaja za ohranitev materiala.

Zaradi biološke preiskave zastran zastrupljenosti izbljuvka so v kemijsko-bakteriološkem oddelku centralnega higijskega zavoda napravili na živih poskuse in sicer's tekočino izbljuvka, ki ga je prof. Ignjatovski dal kemijskemu oddelku. Napravili so tri različne preizkušnje z izbljuvkom in eno kontrolno samo z raztopino formalina iste koncentracije, ki je bila dodana izbljuvku po poročilu g. Ignjatovskega za ohranitev materiala.

Na podlagi teh proučevanj, je bakteriološki epidemiološki oddelk centralnega higijskega zavoda dal tole izjavo:

Na temelju gori navedenih izsledkov mislimo, da poslana tekočina Pov. kem. št. 9 z dne 23. jul. t. l. v stanju, v katerem se je ta dan tu pozneje nabajala, ne vsebuje nikakih strupenih elementov, ki bi se mogli dokazati na živih, v gori navedenih dozah. Dokazan je samo formalin, ki se je pred preizkušnjo nalašč dodal tekočini v svrhu konzerviranja.

To so rezultati, do katerih je prišla s svojim dosedanjim proučevanjem uprava mesta Belgrada in ki jih daje javnosti na znanje.

Iz uprave mesta Belgrada II. št. 3967.

dobrim mesecem pritisnil ob ograjo 11-letnega Ignacija Sajovica od Sv. Ane, ki je tudi umrl eno uro po nesreči.

d V morju pri Splitu sta utonila slovenska zakonca Josip in Berta Klemenčič.

d Konji so se spušili. 30 letna delavčeva žena Angela Mulec iz Kočevja se je peljala z vozom proti mestu, med potjo pa so se spušili konji, tako da je padla raz voz. Kolo voza je šlo čez njo ter ji prizadelo hude notranje in zunanje poškodbe.

d Ker so ga zajele stopnice vagona. Oni poseдельник večer je zapustil Romeo Kanduđer, 44 letni strojnik v tovarni Woschnagg v Šoštanj, tovarno ob pol 6 in krenil v neko hišo, ki je bila na drugi strani železniške proge, po petrolej. Nazaj grede se je vračal v družbi dveh žensk in še prekoračil progo, predno je prispel savinjski vlak do križišča. Ustavil se je na prostoru med savinjsko železniško progo in industrijskim tirom in se pogovarjal z obema ženskama, pri tem pa spremljal z očmi vlak. Stal je v neposredni bližini vlaka in se obrnil predno je privozil mimo zadnji vagon. Stopnice tega vagona so ga zajele in predno se je zavedel svojega položaja, je že bil pod kolesjem zadnjega vagona. Kolesje mu je odrezalo roko in nogo, pri padcu si je prebil lobanjo, razen tega pa je imel močno poškodbo na prsih. Obe ženski sta mislili, da je mož na mestu izdihnil in z vikom klicali na pomoč, ko sta videli rezeveža tako strahovito razmesarjenega. Strojvodja je vlak ustavil, iz njega so stopili ljudje, ki so naložili smrtno ponesrečenega in ga v Celju izročili v oskrbo javni bolnišnici. Kanduđer je izdihnil še isti večer.

d V Kamnških planinah se je do smrti potolkel športnik Rozman Tone. Rozman je nabiral planinke na nevarni točki levo pod Njivico (pod Kvedrom). Po njegovem mnenju mu je spodrsnilo radi tega, ker je imel pol-čev-

lje z gumijastimi podplati. Padel je čez 30 do 40 m visok previs, nato se je pa še kotalil kakih 300 do 400 m po žlebu in travi, nakar ga je pognalo še čez neki prag in nato šele je obležal ves krvav za neko bukvo. Ugotoviti je lahko, da je bila smrt neizbežna, ker je imel hude rane nad tilnikom, nad desnim sencem in po vrhu glave, gotovo je dobil tudi hude notranje poškodbe radi tako visokega padca.

d Med obe plošči je prišla. V litografiji Čezmažar in drug se je hudo ponesrečila 28-letna delavka Marija Stanovnikova, doma iz Vnanjiti goric. Stanovnikova je delala pri tiskarskem stroju. Z roko pa je prišla med obe plošči. Stroj ji je zmečkal desno dlan tako, da bo reva najbrž vse življenje za delo nesposobna.

NOVI GROBOVI

d A kadar mrtvim klenka, takrat je pesem grenka. Pri Sv. Pavlu pri Prebodu je nenadoma umrl bivši župan Anton Stanovec. — V Kranju je umrl dolgoletni nadmlinar Ivan Kovačič. — V Slovenjgradu je odšel v večnost bivši župan in odvetnik dr. Alojzij Bratkovič. — Na Zalah so pokopali ključavničarskega mojstra Franca Stojkoviča. — Na Planini pri Sevnici je Bog poklical k Sebi šolskega upravitelja Emila Križmana. — Pri Sv. Juriju ob Taboru so djali v grob Jakoba Dolinska. — V Saló ob Gardskem jezeru je umrl jeseniški zdravnik dr. Fran Kogoj. Pokopali so ga v Ljubljani. — V Mariboru je odšla po večno plačilo Katarina Seber roj. Bizjak. — V Svečini je zagnala zemlja posestnico Marijo Elšnik roj. Kren. — V Ljubljani so umrli: Katarina Tomšič doma iz Vigne gorice pri Trebnjem, Ana Pečan roj. Vidmar, železniški upokojenec Jožef Osredkar in soproga posestnika Fanika Krsnik rojena Zajc. — Gospod, daj jim večni mir!

RAZGLED PO SVETU

20.000 španskih cerkva porušениh

Španski škofje so izdali skupno pastirsko pismo o državljanski vojni v Spaniji. Podpisali so ga: dva kardinala, 6 nadškofov, 35 škofov in 5 kapiteljskih vikarjev (upraviteljev škofij, kjer škof še ni imenovan). Pastirsko pismo je naslovljeno na vse škofo katoliškega sveta in obravnava vse, kar je s špansko državljansko vojno v zvezi, s stališča krščanske morale. Naj bi sledeče vrstice prebrali vsi, ki se še niso prepričali, da Francoov boj ni namenjen pošteni demokraciji, ampak boljše-viški samovolji.

V uvodu ugotavlja pastirsko pismo, da je državljanska vojna omajala osnove socialnega življenja in spravila v nevarnost tudi obstoj španskega naroda. Španski škofje so to državljansko vojno od prvega početka obžalovali, kajti vojna je vedno zelo veliko zloč. Včasih pa je vojna za obnovo pravice neizbežna. Cerkev te vojne ni hotela, je ni iskala in se takoj postavila na stran zakonite oblasti, da ji pomaga pri delu za javni blagor. — Toda neovrgljivo dejstvo je, da je zakonita oblast vse

svoje pravice predala revolucionarnim množicam že davno pred 18. julijem 1936. Demokratična svoboda se je morala umakniti samovolji. Pri državnih volitvah leta 1936 so imele desničarske stranke več kot pol milijona glasov več, kakor levičarske. Zaradi krivičnih razveljavljenj poslanskih mandatov pa so desničarji dobili 118 poslanskih mest manj kakor levičarji. Zakonitost novega parlamenta je bila torej takoj od prvih začetkov dvomljiva, javni blagor pa zelo ogrožen že pred izbruhom državljanske vojne.

Pastirsko pismo se potem v vseh podrobnostih bavi s trditvijo, da »bi se brez upora vojaštva mir v Spaniji nikakor ne bil motil«. Španski škofje trdijo, da je prav nasprotno res. V poletju 1936 ni bilo nobenega drugega izhoda: ali prepustiti komunizmu, da razruši vse, ali pa se dvigniti k splošnemu uporu. Danes je zgodovinsko dokazana resnica, da je istočasno z uporom vojaštva izbruhnil na levičarje tudi upor komunistov in anarhistov. Prvotne zakonite vlade torej ni bilo več.

AVSTRIJA

Tudi na Koroškem je bilo hudo. Crn dan, kakršnega še najstarejši ljudje niso doživeli, je bil letos 30. julija v Rožu na Koroškem. Proti tretji uri se je močno stemnilo, po kratkem bliskanju in grmenju pa je začela padati debela toča nad četrt ure dolgo. V logu ob Dravi je je ležala za čevljev debelo. Uničena je stoo-stotno ajda, ki je popolnoma izgnila iz njiv, popolnoma je tudi zdrobljen in zlomljen oves, zelo močno poškodovana turčica, krompir in ostalo, kar je še bilo zelenega na polju. Posebno so prizadete vasi Št. Janž, Podsinja vas, Rute, Zingarje, Babnjak, Trnje, Svetna vas. Pa tudi iz onstran Drave so žalostno gledale bele gorice v Rož kakor spomladi. Ubogo ljudstvo, ki je po slabi letini zgubilo tudi upanje na boljše jesensko letino.

Drobiž. Zlatomašniški jubilej je obhajal pretekli mesec v Dvoru bivši župnik g. Jožef Fric. — Srebrno sv. mašo je imel v Svečah tamošnji župnik g. Viktor Ruprecht. — Bivši angleški kralj, sedaj vojvoda Windsorski, pridno hribolazi po koroških hribih. Baje je rabil na Ojsternik (2050 m) 2 uri in 50 minut, na Dobrač (2166 m) in nazaj pa 5 ur. Nam bi zmanjkalo sapa in kolena bi trpela.

To in ono iz Korotana. Na kraj večnega počitka so prenesli v Škočidolu Schillerja Leopolda, bivšega gostilničarja v Vernbergu. — V Novi vasi je umrla 76 letna Ana Uršič p. d. Kranjčičla. — Začeli so tlakovanjem ceste in trga v Borovljah.

FRANCIJA

Predsednik francoske republike o demokraciji. Te dni je francoski državni poglavar slovesno otvoril železniški predor, ki veže dolino Sentua z dolino Sent Mari o Min. Na koncu svojega govora je drž. predsednik Lebrun izgovoril tudi sledeče pomembne besede: »Mnogo se govori poslednje

dni o demokraciji in o pravicah, ki jih ta daje državljanom. Ne smemo pozabiti, da je obstoj demokracije samo v redu, v spoštovanju oblasti in v pokorščini zakonu. Ta pokorščina je neobhodno potrebna. Kdor poskuša z nasiljem proti tem načelom, spravlja v nevarnost državo, pa tudi svobodo!«

AMERIKA

Drobiž. V Nokomis Ill. je umrl Frank Cugmajster iz Kobla pri Ločju na Štajerskem. — V Riversville W. je preminul Ivan Bačič, iz Smagore pri Kastvu v Istri. — V Libraru Pa. se je v rudniku smrtno ponesrečil Rudi Dolenc. — V Clevelandu je zapustil ta svet Anton Coč, doma nekje pri Litiji. — V Clevelandu Jožef Počervina iz novomeškega okr. iz Trbovelj. — V Cicero Ill. so pokopali Johna

Vukšiniča, iz Svržakov pri Metliki. — V Bo-vie Colo je bil v premogovniku ubit Frank Blažovnik, nekje s Štajerskega. — V Bridge-portu O. je umrl za srčno hibo Peter Guna doma pri Zagorju ob Savi. — V Sheboyganu so djali v grob znanega gostilničarja Antona Šimenca. — V Clevelandu Ohio sta dospela iz Slovenije profesor škofijskih zavodov v Št. Vi-du nad Ljubljano dr. Frane Trdan in šolski ravnatelj v pok. Julij Slapšak, oče pomožnega župnika v Clevelandu. — V Clevelandu je naglo umrl 63 letni Josip Blatnik iz Zagradca. — Še eden hrvatski prostovoljec iz Amerike je padel na španski fronti v boju proti nacionalistom, kakor poroča »Radniški Glasnik«. To je Anton Briški, star 31 let in rojen je bil v Michiganu, sin rudarja. V Spanijo je odšel s komunistom Simonom Horzičem, ki je tudi že padel. — V Indianapolisu sta odšla v večnost Martin Kos in Janez Arnšek, oba nekje z Dolenjskega. — V Calumetu Mich. je odšel po večno plačilo Jožef Gešcl, doma nekje pri Crnomlju. — V Sheboyganu je umrl rojak John Bukovič. — V Chicagu je preminula Ana Utrša iz Beltincev v Slov. krajini. — V Butte Mont je izdihnil Bartel Maljevec iz Vinice v Beli krajini. — Ravnotam je odšel v večnost Jožef Počervina iz novomeškega ohr. — V Vale Kans se je preselil v večnost J. Papež iz Sv. Trojice pri Mokronogu na Dolenjskem. — V Chisholm Minn. je zapustil solzno dolino Frank Petrič iz Vrhnike.

DROBNE NOVICE

Casopisje poroča dnevno o aretaciji uglednih boljševikov v Rusiji.

Novoga egiptovskega kralja Farka so ustoličili oni četrtke v Kairu.

Svečano proslavo 25 letnice albanske neodvisnosti pripravljajo v Albaniji.

Ze nad 8 milijonov prebivalcev ima po zadnjem ljudskem štetju London.

Proti zrušitvi socialistične in komunistične stranke v Franciji se je izrekla socialistična stranka.

Tribuna za gledalce so zgorole na velikem dirkališču v italijanskem Turinu.

Zopet je zepria 200 komunistov, med njimi 20 prvakov, policija v poljski Varšavi.

Nemški katoličanom je prepovedala romanje v Rim nemška vlada.

Narodne noše in žlani lastovskih odcekov na veličastnem prosvetnem taboru v Redovljici

PO DOMOVINI

Misijonska razstava na velesejnu

Misijonsko gibanje se pri Slovencih stalno razvija in misijonsko zanimanje razveseljivo raste. Dokaz temu so med drugim razne misijonske razstave, ki so zelo zanimive, poučne in vzgojne.

Vrhovno tajništvo Misijonske zveze za Jugoslavijo je dalo pobudo, naj bi se tudi na letošnjem jesenskem velesejnu v Ljubljani (1. — 12. septembra) priredila velika misijonska razstava za vse misijonske prijatelje. Letos naj bi prišla na vrsto Indija, kjer delujejo naši jezuitski misijonarji, ki imajo svojo misijonsko pokrajino »Bengalski misijon«.

Ta razstava bo za Ljubljano nekaj novega in izvirnega, ker bo misijonsko delo naših misijonarjev prikazano v plastičnih modelih, čisto po naravi in življenju. Vsa razstava aranžira naš misijonar O. Anton Virjak D. J., ki je bil sam v Indiji in torej pozna vse okoliščine po lastnih doživetjih. Nešteto pridnih rok se giblje in izdeluje podrobnosti po natančnih načrtih, tako da bo razstava tudi umetniško in po vrednosti na višku.

Na tej indijski razstavi bo mnogo priložnosti, da se podrobneje seznanimo z deželo, ki je po božji Previdnosti izročena v skrb nam Slovencem in katere napredek je odvisen v mnogočem od našega sodelovanja.

Zato toplo vabimo vse misijonske prijatelje, da obiščejo to razstavo bodisi posamezno ali v skupinah, posebno razne organizacije, šole, društva, zavode itd. Vsa vprašanja in naznanila naslovite na naslov: Bengalski misijon D. J., Ljubljana, — Zrinjskega c. 9.

Prosvetni tabor v Boštanjah ob Savi

Veste kaj, vi preljubi bralci Domoljuba! Če hočete kaj lepega, novega videti, pridite sem v Boštanj. V treh mesecih je letos zrasel, kakor gobna iz tal, naš novi Dom, ki je po izjavi vseh obiskovalcev tako ljubeč in prijazen, da že sedaj mladina v njem z veseljem vežba in se uri za naš

tabor, ko bomo dne 22. avgusta ta dom slovesno blagoslovili. Ker so povabljeni tudi višji državni in cerkveni dostojanstveniki, upamo da bo tudi naše ljudstvo iz bližnjih in daljnih krajev sem pribite, da se samo navduši in tudi nas navduši. Govorniki bodo g. šolski nadzornik iz Krškega in g. Peršuh iz Ljubljane. Dopoldne ob 10 bo masa, nato tabor. Popoldne litanije in telovadba, potem prosta zabava. Ves čas bo igrala salezijanska godba iz Radne, ki je zelo dobro izveščana. Za jed in pijačo med opoldanskim odmorom bo poskrbljeno pri domu. Ob 9 dopoldne naj se zberejo vsi gostje pri savskem mostu, odkoder bo sprevod v Boštanj z godbo. Pridite z zastavami, z navdušenim srcem, da se spoznamo in stopimo strnjeno v vrste za stvar svete vere in krščanske omike. Do evidenca dne 22. avgusta iz daljnih in bližnjih krajev!

Prosvetni tabor v Moravčah

Moravška dolina se pripravlja na velik prosvetni praznik, ki bo v nedeljo, 29. avgusta pokazal, da tudi mi ne zaostajamo pri delu za katoliško prosveto. Velik naj bo ta dan v skupni manifestaciji za krščanska načela.

Svečanost, ki jo priredi moravško prosvetno okrožje, se bo začela dopoldne pred sv. mašo z običajnim sporedom. Po maši ljudsko zborovanje, na katero je povabljenih več govornikov. Popoldne telovadba in prosta zabava.

Na prireditvah vabimo vse, ki žutite z nami in ljubite krščansko prosveto. Pridite s prapori in zastavami, v krojih in z društvenimi znaki — fantje na konjih in okrašenih kolesih, dekleta v narodnih nošah. Pridite v obilnem številu od blizu in daleč, da bo navdušenje čim večje in manifestacija kar najbolj sijajna.

Prosvetni tabor za vrhniško dekanijo

združen s proslavo 30-letnice domačega prosvetnega društva, bo dne 21. in 22. avgusta v Dol. Logačju pod pokroviteljstvom prevz. škofa dr. Rožmana in ministra dr. Korošca.

V soboto, 21. avgusta zvečer ob 8 gledališka predstava »Naša kric na prostem«.

V nedeljo, 22. avgusta ob 8 zbirališče pred Kmetijskim društvom, ob pol 9 sprevod skozi Dol. Logatec, ob 9 sv. maša na prostem pred župno cerkvi. Cerkevni govornik g. dekan Koto z Vrhniške. Ob 10 prosvetno zborovanje. govorniki župnik Jerina, odvetnik Maroit in prosvetni šef dr. I. Dolencec.

Popoldne ob 2 večernice, ob 3 javna telovadba na Kramarjevem igrišču, po telovadbi na vrtu Kmetijskega društva velik pevski koncert, nato pestra ljudska zabava.

Ta tabor naj pokaže, da smo Notranjci pravi katoliški Slovenci in da so zločini nad evharističnimi križi le obupna dejanja posameznih odpadnikov!

Tabor po gore Oljko — v Velenju

Silen glas gre o našem taboru, ki bo v nedeljo 15. avgusta. Množice prijav pričajo o velikanski udeležbi in množicah, kakor jih Velenje malokdaj vidi. Manifestirat bomo bil glasno in jasno, da smo še in da hočemo vsati.

Na predvečer zagore kresovi. Ob 9 po prihodu vlakov je sprejem ob zbirališčnem prostoru pri kolodvoru, nato sprevod po trgu na Golov travnik. Tam bo ob 10 sv. maše s pridigo in zborovanjem. Popoldne ob 3 bo pa telovadni nastop fantovskih vrst z govorom njihovga voditelja!

Za sprevod prosimo čim več krojev in narodnih noš ter okrašenih koles in voz. Na gotovo svidenje torej na veliko Gospojnico pod našo Oljko zeleno!

Iz naših društev

Sv. Francišek Ka. v Savinjski dolini. Ze pred več leti smo začeli s pripravo za zidanje društvenega doma. Po trutih in naporih se je doseglo toliko, da smo spravili stavbo pod streho. V tem času pa nam je sovražni režim prekrizal vse načrte. Razpustili so nam naše organizacije, tako da je vsa stvar zaostala do letošnjega leta. Sedanja vlada je dala svobodo našim fantom in dekletom. Vsi se dobro zavedajo nevarnih časov, ki pretijo narodu in Cerkvi. Sovražnik že dolgo stoji v bojnih vrstah in napada temelje slovenskega naroda, da si jih ovojti. Ti temelji pa so mladina. Če nam sovražnik torej to izrga, je izgubljen vsaka nada na rešitev.

RAZNO

V najbogatejši banki sveta. Francosko državno banko je ustanovil Neapolcon. Je to starodavna pariška palača, vsa iz marmorja. Podobna je v svoji notranjosti nekakšni moderni tvornici, kjer vse neumorno dela. Globoko v zemlji se nahaja njena zakladnica, ki sestoji iz številnih polmračnih prostorov in hodnikov. Tam vidiš polno oklopnih vrat. Podzemne kleti narodne banke se nahajajo pod kamnito ploščo, debelo 14 metrov. Nad ploščo hrumi voda reke Grange Bateliere, ki je ni videl še noben Parižan, ker teče pod mestom. Ta reka je vprav skrivnostna. Za nekimi vrati sedi inženjer. Pri tane na gumb in vse vode se izlijejo v klet in jo napojijo. To je »Alarmni Sovražnik je v bližini. Inženjer in še 300 njegovih pomočnikov imajo pripravljene živil za več mesecev in let ter vdihavajo klak. V posebni trdnjavi teh podzemeljskih kleti so številne police in na teh policah štrigolati kovinski kosi rdečkasto-rumene barve. Navidezno je vse ničvredno in vendar predstavlja vsak kos

L. Ganghofer:

37

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Reka se je ozrla v očeta. »Kakšen vzrok naj bi še imela?« Mrzlo in mirno je zvenel njen glas, toda na blede lica se ji je prikradla tenka rdečica.

Gospod Vace se je smehljal. »Nuj, moja lepa rusa lisička, ne pogleduj tako temno! Nuj, sedi sem k meni in pogovoriva se mirno! Vidiš, jaz bi že vedel za pot, po kateri bi mogel priti ribič do dobrega življenja in varnega zavetja — in potem bi bilo pomagano tudi njegovim sestri, ki jo imaš tako rada!«

Obotavljajoč se je sedla Reka na stol, do katerega jo je bil potegnil oče. Njej nasproti se je spustil gospod Vace za mizo in položil kolenke po plošč. Počas, kakor bi tehtal vsako besedo, je začel govoriti o skrbeh, ki mu jih kopljejo na glavo samostanci. In dobro je izbral besede, zakaj Reka je napeto poslušala, in jezno so se bleskale njene oči, ko se je spomnila na tisto prvo srečanje z Valdranom in Ebervajnom.

»Mož dom in mojo zemljo mi hočejo vzeti in tebi lov, tvojega konja, sokole in svobodni zrak! Pač bi jim spletel plot proti takimim nakanam, toda ta ribič, ta Zigenot...«

»Ribiča mi ne vpletaj v svoje besede! Je v žareči neovelji vzrojila Reka.

»Toda jaz ga potrebujem! Ako bi stal ribič na moji strani, bi lažje izpeljal to reč. Odtehta jih za sto, za njim bodo šli drugi — moram ga imeti!«

»In meniš, kakor ga snubi Henink, je najboljši način, da ga boš pridobil?«

»Saj sem ga prej nagovarjal tudi z dobrim.«

»Prej?« Reka je srepo pogledala očeta; ta edina beseda ji je dosti razodela.

»Da, da, da!« je zakričal gospod Vace v vzplamteli nestrpnosti. »Ali ta tr. p. ima misli ko železo. Nisem ga mogel držati, in sem vendar moški, ki ima pesti! Toda moram ga imeti, moram! In glej, deklet, glej, česar ne zmore moški, je dostikrat za žensko lahko ko igrač! Okrogle lakti in dolgi lasje pletejo trdne zanke in mreže.«

Reka je šinila pokoncu, da je zaropotal njen stol po tleh. S plamtečimi očmi je merila očeta, in brez besede krenila proti durim.

»Čemu pa uhajaš stran?« je zavpil starec osupel in jezen, in ko ni odgovorila, je skočil kvišku in ji zastavil pot. »Ostani tu, deklet!«

»Ne zastavljaš mi duri! Izgovorjena sva. Ti bi rad zbijal šale, ki utegnejo ugajati pač tvojim sinovom, a ne meni!«

»Sale! Sale! Zavoljo mene naj nastane iz te reči tudi resnica! Mora m pridobiti ribiča, tako ali tako! Ujemi ga, lisička, ujemi ga! Mislim, da bo dovolj en sam pogled in ena sama beseda. In ti tudi ne boš slabo menjala. Le primeri ga s halskim upravnikom, ki je sicer edini, katerega vem zate. Ali ni ribič kakor drevo v svoji mladi moči? Svoboden mož, gospod na svoji zemlji! Ima hišo in hleve, planšarje in živino — in njegov ribolov odtehta pravo grajako posest. Kaj meniš?«

»Menim,« je odvrnila Reka s pridruženim glasom, »menim, kadar bi te bila zopet volja, da bi govoril s menoj, stori to pred večerjo, ne po kupi. Medico slišim iz tebe.«

»Deklet!« je zavpil gospod Vace razdražen in vzdignil roko. »Ako te na take besede udarim s pestjo v obraz, kdo mi brani?«

Ni torej dovolj, da samo odhajamo njih napade, ampak stopiti moramo na plan, v prve vrste, da pokažemo, kaj smo in kaj moremo. Tega se naši fantje in dekleta tudi dobro zavedajo, zato prav pridno pomagajo pri zadari našega doma. Vendar večkrat zamanja tega ali onega in je treba potrkati na hiše faranov. A žalibog je tudi pri nas, kakor povsod: tisti, ki imajo, se dajo; drugi pa, ki imajo malo, se živčujejo za skupni blagor. Vsa čast jim in zahvala! Tako upamo, da bomo s pomočjo dobrih ljudi započelo delo imah kosčali in začetkom septembra priredili slovesnost, ki bo dokazala, da mi ne spimo, ampak smo budni in čuječi.

Jesenice. Dne 17. avgusta bo imel zbor pevovodij v Kerkovi dvorani svoj koncert, ki bo obsegal poleg drugih pesmi posebno krepke Foersterjeve, katerega stoletnico praznujemo letos. Sodelovalo bo nad 50 pevovodij iz vse Dravske banovine. Za jesenice bo koncert redkost in izredna zanimivost, zato opozarjamo že danes na ta koncert.

Radovljica. Zbor pevovodij bo imel pri nas 16., 17. in 18. avgusta pevski tečaj, ki ga bo razkijal s velikim koncertom dne 18. avgusta zvečer. Sodelovalo bo nad 50 pevovodij iz vse Slovenije. Zbor pevovodij je sicer mlad, a njegovi člani so stari, preizkušeni glasbeniki, ki niso in vodijo naše pevске zbornice po vsej domovini. — V Ljubljani je bil njihov uspeh prvovrsten, gotovo bo koncert tudi za Radovljico izreden umetniški učinek. Ne sporedu bo pretežni del krepkih Foersterjevih skladb, katerega 100-letnico obhajamo letos.

Preizgasje pri Litiji. Pred kratkim smo ustanovili pri nas fantovski odtsek. Odtsek šteje preko 70 fantov-telovadcev. Pridružili so se našim fantom še fantje iz župnije Junče. Preko 30 jih je. Ščasoma bodo tudi na Jančnem ustanovili svoj lastni odtsek. V nedeljo 8. avgusta so imeli fantje, ki jih je bilo okrog 100, prve vaje. Tudi mladičci so se že kar dobro okretali. Vse vodstvo fantovskega odtseka je v pravih rokah, kar obeta vsestranski napredek. Predsednik: Janežič Franc, duhovni vodja: g. župnik Stupica, načelnik: Otokar Karel, tajnik: Adolf de Cecco. Fantje, v nedeljo 15. avg. ob pol 3 popoldne se zopet vidimo pred društvenim domom.

Janče. Kar so se naši fantje vpisali v fantovski odtsek na Prežganjem, je nastalo med njimi novo navdušenje in nov duh. Vsi tisti, ki so bili prošle nedelje pri telovadbi na Prežganjem ne morejo prečevaliti vsega. Zatorej, fantje, pogum! Ne

ozirajte se na rasmehljivce, kaj oni poreko. Oni so že ali pa bodo imali na napačni poti. Zatorej fantje, vsi v nedeljo 15. t. m. popoldne ob pol treh na Prežganje. Poleg redovnih vaj bo tudi petje. Fantje, če bomo skupaj dižali, bomo imeli v par mesecih lasten odtsek doma. Bog živi!

Vel. Gaber. Prost. gasilska četa ima 15. avgusta 1937 svojo prireditev, katera bo združena z blagoslovitvijo nove motorne brigadne. Ob pol 10 sprejem gasilcev in ostalih gostov pred obč. hišo, odn. v vasi pri znamenju. Ob 10 odhod v cerkev brigadne, nato zborovanje z več govori. Defile pred novo motorno brigadno, gasilskimi predstavniki in botri. Popoldne ob 14 preizkušnja nove motorne brigadne; nato otvoritev vrtno veselice s srečotovanjem, šaljivo pošto, ljudskim petjem itd. Prijatelji gasilcev, pridite!

Velike Lašče. Zivnorejska selekcijska zadruga v Velikih Laščah priredi dne 19. avgusta premovanje plemenske rod. živine sivojavne dolenske pasme. Ker naša zadruga po vsestranski oceni Zveze zavzema četrto mesto od 36 edinic in ker je splošno znana tako po kvaliteti kot tudi po številu prvovrstne živine, najiskrenejše vabimo vse, ki se zanimate za lepo živino, da se premovanja po možnosti udeležite.

Kostanjevica. Ker je društveno življenje zaradi dela na polju in drugod nekoliko popustilo pa se zopet bliža čas, ko bo treba s prvovrstno

delom nadaljevati, se obračamo na vse fantje, ki imajo veselje in resno voljo, da se prijavijo za Fantovski odtsek. Tu bomo izobraževali svoje srce in dušo, s telovadbo in gimnastiko skrbeli za zdravo in krepko telo, pa tudi za pošteno razvedrilo. Fant, pridi, kakršen si: ves nasmejan, poln mladih in krepkih moči in videl boš, da boš v društvu našel, kar si pogrešal. — Bog živi!

Iz raznih krajev

Hotič. Dne 8. avgusta smo pokopali 70 letno Ivanu Gričar, Klemarjevo mamo. Pokojna je bila zvesta študentka Domoljuba, ki je prihajal 30 let v njeno družino. Zgodaj ji je umrl moš ter je morala 20 let voditi sama gospodarstvo in vzgojiti nedorasle otroke. Ker je v teh težkih trenutkih življenja trpela svojo moč po zgledu kmečkih mater iz globoke vere, je njeno bogovdano trpljenje blagoslovil Bog tudi s tem, da je ena hčer, izvolila redovniški poklic in sedaj kot sestra Ludovika daje Bogu in trpečemu bližnjemu sad svoje vrnje, ki jo je prejela od pokojne mame.

Kostanjevica. Prejšnji teden je zadela dolenske Benetke in okolico s Sv. Križem in okoliškimi vasmi velika gospodarska katastrofa. Liso je, kot bi se odprle vse zatvornice neba in nenkrat je

Mladenka se je vzravnala. »Moja roka. In ona, ki stoji med teboj in menoj — moja mati Frideruna!« Mimo očeta je stopila Reka v svojo čumnato in zaloputnila za seboj duri.

Obraz spačen od srda, je bolščal gospod Vaco za svojo hčerjo. »Tvoja roka bi ga bila še mogla oteiti zate in zame — zdaj mora pasti!«

V čumnati, v katero je bila stopila Reka, je gorla svetilnica poleg činnatega zrcala; ko je šla mimo njega, ji je svetila kovina pokazala v jarki luči od jeze in sramu zardelo lice. In kakor da ne more prenesti pogleda nase, je s postjo prevrnila svetilnico. Počasi je ngasnil sajava plamenček na deskah, Reka pa je omahnila v pomol, kjer je skozi okna padala z bledimi žarkii mesečina v čumnato. Težko dihačoč, obraz zagraben v dlani, je sedela sklonjena čez mizo. Mesečina je oblivala njeno glavo s svojim bleskom in razžarjala dragotinja, ki je še vedno ležalo raztreseno poleg odprte skrinje. Med bleščočim slatom in živo se iskrečimi dragulji so je motnobile svetila prelomljena koščena zapestnica, kakor iz groba vržena mrtvaška kost, kakor zadnji ostanek strohnelega življenja, pokopano srečo.

Zunaj v mesečni noči je kriknila sova, ki je z neštšnim fofotom plula z jezerskih sten v gozdno dolino, ča bi si poiskala tu plena. Nad ribičevo hišo je jeknil njen grdi krik in udaril na uho Zigenotu, ki je sedel pod svojim zasekanim rojstnim drevesom, stražil dom in čakal, kdaj se vrne hlapec. »Mrtvaški ptiči kljče!« je zašepetal, se ozrl v blede nebo in videl skozi vejevje, da je lušknila nad njim senca.

Dalje in dalje je plul ponočni ptič, čez Unterštajnov les tja proti Senavu. Čul ga je župán, ki je ležal v budnih skrbih in mislil na svojega fanta. V tesnobni bojazni

je prisluhnil. »Ali je namenjeno meni, ali mojemu Rudlibu?«

Kričič je vedno dalje plula ptica skozi noč, čez polja in rebrí, nad kmetijami in mimo pogorišča in razpadle hiše. Stari Gobl se je prebudil pod jablano; slišal je krik in se nasmehnil: »Kričič! Le kričič! Čim večkrat, tem rajši te čujem! Hvala za oznanilo, ki mi ga kričič na uho!«

Čez mešinsko Aho je plul ptič, čez pobočja Strube tjagor k Lokčjevemu lesu in proti Unterberku.

Jasno je svetil mesec na prostrano krčevino, na taborišče samostancev in na rastočo zgradbo. Viho je stal z izpraznjenimi lagvičem na hrbtu pred šotorom služnih bratov; radovednost ga je bila prignala tako blizu. Toda ko se je razlegel nad njim krik nočne ujede, ga je stresla groza, in urnih nog je je ubral proti domu.

Notri v šotoru, kamor je skozi raze samo mežavo sijala mesečina, so je vzpel brat Vampo na svojem trdem mahovem ležišču. »Svajker! Svajker!« Počivajoči brat ni slišal; spal je, utrujen od dela, spanje pravičnega. »Svajker! Svajker!« Tedaj se je brat preleknil, in ogrodje njegove postelje je zaškripalo. »Kaj je žo zopet?« je vprašal z zaspanim glasom.

»Nekaj se je zganilo, zunaj, misli sem že, da pride sem noter!«

Svajker se je vzdignil in stopil na prosto; gluha tišina je vladala povsod naokrog, in zapuščena je ležala pred njim mesečna goličava. »Sanjalo se ti je pač zopet!« je dejal vrnivši se v šotor. »Daj mi že vendar mir s svojim neumnim strahom! Saj je že kar greh ta tvoja boječnost. V božjem varstvu smo!«

»Strah? Kaj strah! Saj se nisem bal!« se je mrčal Vampo. »Čul sem pač nekaj! In to bi utegnilo biti tudi kaj dobrega! Tvoja packa je ondan prišla s svojimi blagodari tudi ponoči!«

200.000 frankov in tehta 2 in pol kilograma. Vsega slata je tukaj 5 milijonov kg ali 250 kub. metrov.

Spomenik — »kifelijec. Nodavno se je v Budimpešti zbralo več kot tri tisoč pekov iz Avstrije in Ogrske, ko so odkrili prvega rogličku ali kifelijca spomenik. Ako bi kdo vprašal, zakaj ravno rogličku in ne kake druge vrste peciva, bi dobil odgovor, da je bil rogličček, ki je bil za pekovelvo bivše avstro-ogrške monarhije največjega pomena. Zgodovina kifelijca sega 250 let nazaj, ko je bil političen položaj v svetu ravno tako razrvan kot je danedan. Ko so Turki oblegali Dunaj, so dunajski peki vršili svoj važen posel v podzemskih kavernah bastijona. Neko noč so začutili pod seboj samitij ropot in pri nastančnejšem poizvedovanjem so ugotovili, da Turki kopljejo rov pod obzidjem, katerega hočejo tako pogoniti v zrak in se polastiti mesta. Pecki so nemudoma odvestili poveljnika o preteči nevarnosti, ki je še pravočasno poslal čete, ki so Turkom preprečile slo nakano, jih potolkile in rešile egzarhovo mesto. Naslednji dan so

bilo vse pod vodo. Voda, ki je drvela z gora, je rušila vse, kar ji je bilo na potu: razdejala vino-građe, delala plazove, odplavljala rodovitno zemljo, fušila gospodarska poslopja, odnašala živino in perutnino. Vdirala je skozi okna v stanovanja in odnašala ljudem obleko in perilo. Porušila je tudi več hiš in kamor je segla, je ostalo za njo grozno razdejaje. Ljudstvo obupno gleda v bodočnost. (Dobro za pomoč prizadetim, oba gg. župnika in gg. župana iz Kostanjevice in Sv. Križa, se je obrnil za podporo ljudstvu na banovino, ki mu je šla na roko in na vojaško komando, ki bo tudi — tako upamo — uvidela upravičenost in nujnost prošnje in od svoje strani pomagala siromašnemu ljudstvu v nesreči. — Ker se nekateri zadnjič niso mogli udeležiti romanja na Brezje, zato priredi Prosvetno društvo novo romanje. Kdor se ga želi udeležiti, naj se do praznika priklasi v kaplaniji. — Folletni naročniki »Domoljub«, obnovite naročnino! Če se vam zgodi nesreča, bo »Domoljub« prvi, ki vam bo priskočil na pomoč!)

St. Lambert. Toliko groze in strahu se nismo utekali v našem kraju h v zadnjem času. Plat zvonja je klical na pomoč h požaru v Jarše — še in še. Zlobna roka je hotela na vsak način uničiti Jarlane v teh hudih stiskah. Podtakali je gorivo pri posestniku Boršku v takem času, ko so ljudje zunaj, z namenom vse končati tudi živino. Pa prišlo je pravočasno gasilstvo z brigadno na pomoč, tako da je bil le ta posestnik uničen. A zločinec ni bil zadovoljen s to hudobijo in je drugi dan vnovič zažgal pri Grobljškovi. Gasilstvo je prečrlo njegovo satansko zlobo. Zgorela je hiša iz druge je ostalo. Pogorela sta imela veliko škodo, a zločinec nobene koristi in se je komaj oddahnil, ko drugi dan zapli pri Groblju biev, poln krme, orodja in strojev. Ogromna škoda v teh stiskah. Ljudje se silno trudijo in pomagajo pogorelen do strehe. Koliko stroškov in mučnega trpljenja za vse. Da ni gasilstvo vse storilo, bi bilo ljudem za obupati. Upajmo, da bo zločinec dobit zaslužen kazni!

Gora sv. Florijana. Dogodek, ki smo ga doživeli prejšnji teden, je globoko pretresel našo gorsko okolico. V najlepši mladosti je omahnil pod udarcem krutega ubijalca Jože Brinovec, podomače Penetov. Delal je pri graditvi nove ceste v Kanderšah, odkoder se je vrátil on soboto zvečer domov v Goro. Ob cesti blizu doma ga je počakal neki Zupančič ter ga brez povoda opazil s komom. Udarec mu je prebil lobanja. Nezaveznega so odvedli drugo jutro v bolnišnico, kjer se ni več

zavedl. Njegovo truplo so pripeljali domov. Vsi, ki so ga kropili, so pomilovali nesrečno žrtev. Pokojni Brinovec je bil dober in varčen fant, žigar prva skrb je bila, kako bi pomagal domu. Predvsem ga je veselilo sadjarstvo. In prav zdaj, ko se šibijo drevesa pod sladkim bremenom, je moral oditi za vselej z domačih vrhov. Jože, počivaj v miru!

Mirna peč. Častilcem sv. Roka sporočamo, da bo praznovanje Rokove nedelje na Golobinjeku pri Mirni peči 22. avgusta s sv. mašo ob 10. Popoldne ob 8 bo ml. g. prošt Karel Cerin blagoslovil novi zvon, v čast sv. Roku posvečen. — Prijazen griček, prenovljena cerkev, nov križev pot in letos novi zvon vas vabijo: pridite počastit sv. Roka na Golobinjeki! Dostop na vrh je za vsakega lahak, razglej po Dolenjski prav lep!

Dobrova pri Ljubljani. Zopet je prišel čas šmarnih maš, ob katerem je na Dobrovi odprti »vir milosti«. Zopet se bodo zgrinjali okrog Marijinega oltarja na Dobrovi verniki, ki bodo iskali tolažbe in se zahvaljevali. Potolačeni in s dvojnimi veseljem se bodo vračali domov. Letošnja pobožnost, ki se vrši od 15. avgusta do 12. septembra, ima predvsem cilj, pokazati vernikom, kje je njihov sovražnik. V tem smislu bodo vsi govori ob nedeljah in praznikih. Vsa pobožnost pa se vrši v znamenju zadoščevanja za veliko bogoskrunstvo, ki se je izvršilo v dobrovski cerkvi v noči na 20. junij. Zato bo ob skipeu pobožnosti 12. septembra popoldne velika evaristična pobožnost v spravo za bogoskrunstvo na Dobrovi, pa tudi v drugih cerkvah ljubljanske okolice in drugod. Na vse to opozarjamo že danes, da bodo vsi romarji prišli na Dobrovo s pravim namenom, in s spremljivim srcem poslušali božjo besedo. Mariji v čast in slavo se bo oznanjala božja beseda, in v Njeno prisilavo se bo vršila vsa pobožnost. Marija pa bo — tako trdno upamo — naše žrive prav obilno blagoslovila. — Vse romarje s tem obveščamo, da bodo med šmarnimi mašami ob nedeljah in praznikih sv. maše ob 5, 6, 8, 9 in po slovesni maši še ena tiha. Popoldne ob 4 bo pridiga in slovesne litanije. Zadnji dan pa bo evaristična slovesnost ob 3. Zaključno slovesnost bodo vodili prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman.

Raka pri Krškem. Cepec je dokončal svojo pesem. Pridelek ni nič kaj »rjodnat«. Upajmo, da bo še jesenska letina dala svoje, če nas obvaruje Nebo pred umami, kakršne so letos zadele že toliko krajev. Na večer zadnje nedelje, ko je bila doli v šentjernejsko stran pravcata vihra,

je strela zažgala kozolec Franceta Tomažina na Gimajol. Postal je žrtev plamena. Nesreča je tem večja, ker je bil kozolec napolnjen z žitom in krmo. Prav bi bilo, da bi ponesrečenemu priskočili drugi v pomoč. — V Breslju je umrl Jožef Kovač. Hoteč si utrditi domačijo je odšel že oženjen v Ameriko, kjer mu je v rudniku odtrgalo nogo, tako da se je posluževal bergelj. Večna luč!

Krka. V četrtek popoldne smo se poslovili od našega bivšega kaplana in župnega upravitelja g. Ignacija Škode, ki je odšel za župnika v Škocjan. Komaj 15 mesecev je bil med nami, toda dovolj dolgo, da smo se spoznali. Krška fara še ni imela tekega duhovnika. Mladi g. kaplan ne je lotil dela z vso vnemo, proučeval domače razmere, opazoval življenje in presojal; nato je uči našo mladino v šoli in obiskoval naše družine po celi fari. Ko je maseval v podružničnih cerkvah, je navadno obšel vse dotično sosesko. Posebno ljubezen je naklanjal tudi bolnikom v fari, jih pogosto obiskoval, svetoval in tolažil. Šolsko mladino je zbral v Marijinem vrtec. Tudi dekleta in fantje so ga vajubili, saj je imel za vsakega dobro besedo in usvet. Ko pa je postal naš župni upravitelj, je še podvojil svoje delo. Vsi smo se že veselili, da bodo tudi na Krki nastopile v versko-prosvetnem življenju nove razmere. Prav povod se je poznala njegova dobra pastirska roka. Kljub njegovemu nesebičnemu vesterstanskemu delu so se tudi med nami našli ljudje, ki so mu nasprotovali. Kaj nam je bil gospod, so se zavedli šele, ko je on že postal škocjanski župnik. Na vse lažne so se trudili, da bi ga obdržali na Krki, toda bilo je prepozno! Škocjanci, vam pa čestitamo, kajti dobili ste najboljšega župnika. — Dobili smo že novega župnika v osebi g. Jeraše Fr. Prav lepo in pristočno smo ga sprejeli preteklo sredo popoldne. Gospod župnik! Ljubili Vas bomo, kakor smo ljubili dosedanjega našega gospoda, ki je odšel, dr. nas bo tudi on vesel, ker bo le v tem videl, da izpolnjujemo besedo božjo, ki nam jo je oznanjeval. — Sedaj ste Vi naš in mi Vaši! — V četrtek popoldne je dobila Krka še vesel obisk: k novemu g. župniku in po slovo od odhajajočega g. žup. upravitelja se je pripeljal stiški opat mil. g. Kastelic, z njim pa viadika zagrebški dr. Ante Bauer.

Sv. Trojica na Blokah. Skoro ne moremo preko dogodka, ki smo ga pred nedavnim doživeli Trojčani. Odšel je iz naše fare preč, g. župnik Jeraša Franc, ki je tri leta vodil duhovno življenje v naši fari. Bil je kratko dobo pri nas, pa nam je z besedo in vzgledom prinesel marsikaj lepega in dobrega. S svojimi vzpodbudnimi pridigami, ki

bil peki pozvani pred cesarja, kateri jih je visoko odklikoval, jim dal uniformo in orožje. Pri tej priliki je pek Wendler, ki je bil obenem tudi humorist, spremenil obliko zakrtovalnega peciva v upoginjeno, tako da je izgledalo kot polmeseec. »Kifelje« je tudi pri nedavni slovesnosti igral največjo vlogo. Spekli so iz 50 kg moke kifelje, katerega so vozili po budimpeštanski h ulicah, vajenci in vajenke in narodnih nošah pa so med otroke delile kifeljčke. Po sprevidu je mestni župan razdelil ogromni kifelje med revno ljudstvo v ljudskih kuhinjah. Tako so po vsem svetu 250 let vsak dan imeli na mizi Wendlovo iznajdbo, ne da bi le slutili, kakšno zgodovinsko ozadje tiči za tem malim kifeljcem. Človek rase do 40. leta. Kakor poročajo iz New Yorka, je predsednik tamkajšnjega zavoda profesor Hrdlička izjavil, da je v teku svojih dolgoletnih preiskav prišel do sklepa, da človek raste do svojih 40 let.

Svajker je zabrudal nekaj nerazumljivega in se zleknil po ležišču.

»Dolgo je ni tvoje packe, moram že reči!« je vzdihnil brat Vampo in si je objel kolena z obema rokama. »Mleko je pokuhano in z zabelo je ven — zdaj bi pač smela tvoja packa že zopet kmalu priti!«

»Ne gobezaj vendar venomer o otroku!« je vzkrikel Svajker živo razdražen.

»Zakaj je ni več od nikoder? Saj čuje zvon vsak dan! In ribič? Pri tem sem se tudi prevaril! In drugače se sploh nihče ne prikaže! Ljudje nimajo nobene vere več in nobene božje ljubezni!«

»Daj vendar mir, brat!« je opominjal Svajker. »Glej, zdaj je čas počitka, in zdelan sem tudi, da mi leže kosti v mesu ko kamen!«

Toda jeziček brata Vampota je že oživel in se ni dal tako brž zopet pomiriti. »Grdi kraji,« je jadikoval, »grdi kraji! Kako se le morejo božji ljudje pri zdravi pameti spomniti na takšno divjino in siliti v brezbožno puščavo. Ne, ne, kako so se časi spremenili! Prej nekoč, tedaj je bila samostanska služba veselje in zabava — te dobre čase sem še doživel kot kloštrski muce v Tegrinu! Zdaj se pa venomer samo trudi in grdo ubijaj! Prej nokoč, tedaj so ljubili dobrega nebeškega Očeta s smehom in veseljem! Zdaj mu pa služijo v trpljenju in pokori, z bičem in postom iPrej nekoč, so se ljudje dobro počutili blizu samostancev — zdaj pa odhajajo že navadni kristjani in vitezi dež gore in morja v poganske moha-medanske kraje, in menijo, da jim je ljubi gospod Jezus medanske kraje, in menijo, da jim je ljubi gospod Jezus Kristus na tleh, na katerih je moral umreti, bliže in bolj milostljiv ko doma v božjih svetiščih, v katerih vstane od mrtvih vsako velikonoč in ljubeznipolno prebiva vse leto!«

»Brat! Brat!« mu je segel Svajker prestrašen v besedo. »Kako le moreš tako govoriti! Kdor vzame križ in samo enkrat mahne z mečem za sveto deželo, si izbije v nebeških vratih luknjo, tako veliko, da more iti pokoncu v zveličanje, medtem ko se moramo drugi pripogibati in stiskati.«

»Tako? Meniš? Zdaj mi pa povej: mar misliš, da ne bi mogel nebeški Oče kar odpihniti poganov iz svete dežele, da bi odleteli kakor muhe?«

»Sveda bi mogel.«

»Zakaj pa tega ne stori?«

Svajker ni vedel kaj odgovoriti.

»Vidiš! Zdaj ti je zaprlo sapo! Jaz ti pa pravim: to je znamenje! Bo že neki tehten vzrok, da morajo biti pogani, kjer so! Mislim si pač, ljubi gospod Jezus Kristus je dejal: na tleh in v krajih, kjer so me mučili in križali, naj nikoli ne stoji nobena cerkev in ne poje noben zvon — prav za kazni!«

»Tega pa nisi slabo povedal, bo menda res tako!« je dejal Svajker počasi. »Toda zdaj miruj končno in zaspi!«

Brat Vampo je vzdihnil in se zleknil po postelji. Da bi lažje zaspal, je začel moliti litanije.

Zunaj pred šotorom je v ponočnem vetru rahlo šumel gozd. Luna je zašla, tema je pokrila goličavo, mrko so kipele črne gore in na jeklenomodrem nebu so v čistem soju migljale zvezde.

Tihe ure so pretekle in pomalem se je nagibala noč proti jutru. Ob prvem svitu se je priplazila s pobožja lisica; počasi je lezla med rosnim vresjem, previdno vohajoč na vse strani. Nenadoma je obstala, prežeč vzdignila glavo in zbežala v dolgih skokih proti skalovju.

sno jih vai zvesto poslušali je vcepjal v naše duše vse najboljše. Zato ni čuda če nam je bilo vsem težko ob slovesu. Cerkevni pevci so mu po svojih skromnih močeh, zadaji večer zapeli podoknico, saj je bil g. župnik vprav pevcom zelo naklonjen vsekar. Tudi naši najmlajši so mu s solzicami v obeh priznali, da so ga ljubili nad vse. Mi vai pa želimo g. župniku obilo božjega blagoslova na obširni krški fari in ga prosimo, naj nam pomaga izmoliti sebi enakega naslednika.

Vače. V noči od sobote na nedeljo (8. avg.) je pogorel v Slivni kozolec (topler) posestniku Jožetu Kimovcu. Kimovec je v teku dobrega leta trikrat pogorel. Najprvo mu je zlobna roka zažgala kašo, istako jesen pa hlev. Obenem s hlevom je pogorela Primčova hiša, sedaj pa je s konzolom vred pogorelo tudi čez 10.000 kg senna in stelje ter zločnega žita. Kak mesec prej je v isti vasi pogorel pod zlobno roko zažgan tudi kozolec posestnika Vrtačnika. — Pretekli teden smo položili v grob mladeniča Jožeta Brinovca iz Gorc, ki ga je gredočega domov od dela na banovinski novi cesti v Pečah brez vsakega razloga njegov sodelavec Zupančič e kamenjem in kolom podrl na tla ter mu za dveh mestih udri lobanjo. Brinovec je bil trezen in miren fant ter se je udeleževal sestankov v Moravčah. Ali naj epopolnimo slika Vač s tem, da so se pri nekem javnem lokalu več nedelj vršile tekme na nož, revolver, kol in podobno. Prav kakor v srednjem veku, ko je že vladala pravica pesti. Obrobimo pa to žalostno sliko tudi e poročilom, da sec naši fantje iz dekleta, pa tudi možakarji, požrtvovalno vdeležujejo raznih katoliških prireditev. Sideljeno je že tudi, da hočejo zlasti na prosvetnem taboru v Moravčah koncem avgusta z obilno vdeležbo in svojevrstnim nastopom pokazati, kaj so Vače.

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Cas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Cetrtek, 12. avgusta: 19.30 Nac. ura — 19.50 Plošče — 20.10 Slovenščina za Slovence — 20.30 Koncert 22.15 Plošče — Petek, 13. avgusta: 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti iz izseljeniških krogov — 20 Plošče — 20.10 Naša podeželska gospodinja in tujski promet — 20.30 Radijski orkester

21.15 Dvospevi in samospevi — 22.15 Angliške plošče. — Sobota, 14. avgusta: 18 Radijski orkester — 18.40 Freudovi učenci — 19.30 Nac. ura 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki — 20.30 Muzikalen pisan večer — 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 15. avgusta: 8 Radijski orkester 9 Cas, poročila, spored — 9.15 Radijski orkester 9.45 Verski govor — 10 Prenos cerkvene glasbe — 11 Plošče — 11.30 Otroška ura — 12.15 Moški zbor »Zarja« iz Trbovelj — 17 Kmetijska ura: Mlekarsstvo in tujski promet — 17.30 Prenos iz Rogoške Slatine — 19.30 Nac. ura — 19.50 Radijski orkester — 20.30 Prenos iz Rogoške Slatine — Ponedeljek, 16. avgusta: 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Kozarške pesmi — 22.10 Zdravstvena ura — 20.30 Operni spevi — 22.15 Radijski orkester. — Torek, 17. avgusta: 19.30 Nac. ura — 19.50 10 minut zabave — 20 Plošče — 20.10 Socialna zaščita žene in otrok — 20.30 Koncert pevskega zbora »Cankar« — 21.15 Plošče — 21.30 Radijski orkester — 22.15 Radijski orkester — Sreda, 18. avgusta: 19.30 Nac. ura — 19.50 Šah — 20 Koroške pesmice — 20.10 Mladinska ura — 20.30 Vokalni koncert — 22.15 Narodne pesmi.

NAZNANILA

d Daleč je francoski Lurd — zato romajo 11. septembra vsi častilci lurske Marije s posebnim vlakom v slovenski Lurd — Rajhenburg in Zagreb. Tudi k čudodelni M. B. v Sinj in k Mariji od Zdravja (prekrasno, letos dozidano svetišče v Splitu) bo marširalo šel z romarskim avtoizletom po sončni Dalmaciji; z ladjo na prekrasni otok Hvar! — Navodila pošilja brezplačno: »Družina božjega svetca, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

n Starši, ki n skrbjo ugiblje, kam bi s svojim sinom dijakom v prihodnjem šolskem letu, obrnite se na dijaški konvikt v Salezijanskem zavodu na likovniku v Ljubljani, ki vam bo za tojstoj poslal prospekt, iz katerega boste razvideli, da bo vaš sin tako v šoli kot izven šole najbolje uspeval v ornati-nem zavodu.

n Dijaški dom v Ptuj. Starši, ki želite oddati svoje sinove dijake v dobre roke na stanovanje, pišite po brezplačni prospekt na Vodstvo dijaškega doma v Ptuj, dokler je še čas. Vrgoja sloni na verko-moralni podlagi brez ozira na poklic, kateremu se želi gojenec posvetiti. Vodstvo ima v rokah minoritke samostan v Ptuj.

n Sprejem učencev v drž. obrtuo šole za piatarstvo v Ptuj. Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nizjim tečajnim izpitom. Naloga iste je, dajati učencem obojega spola poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v piatarstvu in vrbojstvu in jih usposobiti za piatar-ske pomočnike. Učna doba traja tri leta. V I. razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov osnovne šole in so stari najmanj 12 let. Prijave, kolekovane s kolekom za 10 din, je vpostati vključno do 3. septembra t. l. Vseobvoti morajo krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali učenca za časa učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali zaradi neopravičenega poudčasnega izstopa, potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev. Za podrobnejša pojasnila se je obrniti na upraviteljstvo šole.

DOBRO ČTIVO

k Hitri računar. Dober in zanesljiv pripomoček za hiter in točen preračun obresti, diskontov, provizij, popustov, doklad, kalkulacij, daje za različna množenja in razdelitev letnih obresti, najemnin, plač po mesecih in letih. Uredil in sestavil Lovro Novak, Ljubljana 1932. Hitri računar je sestavljen iz samih računskih ključev. Vsak ključ je tiskan na posebni strani in natančno označen za kateri odstotek je uporabljiv. Z uspehom ga bodo torej rabili vsi oni, ki imajo opraviti s sestavo ali kontrolo računov. To so državni, mestni ozima občinski uradniki, trgovci, banke in hranilnice in tudi privatniki, ki imajo večkrat opravila z različni obračuni. S pomočjo »Hitrega računarja« bo vsakdo, tudi ob največjem hupu z lahkoto hitro in točno izvršil ali prekontroliral vsako računsko postavko. Treba mu je kratke vaje s tem, da parkrat predela vse navedene praktične primere. Ko boš enkrat poznal sestavo in način računov tega »Računarja« v vseh podrobnostih, ti ne bodo delali razni računski »relečki bank in hranilnic, trgovske bilance, diskonti in obresti nikakih preglastic. Delo se bo izvršilo v najkrajšem času, točno in brez dolgega preračunavanja. Knjiga obsega 250 strani in stane nevezana 60 Din. Naroči ga v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

V vsako hišo »Domoljuba«!

W Hooff — I. O.:

Pravljice

»Tako gotovo, kakor gotovo bočem priti enkrat v raj,« odgovori vezir, »saj jo je naredila moja hči sama.«

»Glej, glej!« vzklikne Harun, »torej si bil nagan, policijski sodnik? Zakaj pa si vendar verjel, da je ta možnja last tega trgovca?«

»Prisegel je,« odgovori policijski sodnik boječe.

»Torej si krivo prisegel,« zagrmi kalif nad trgovcem, ki je prepaden in tresoč se stal pred njim.

»Alah, Alah!« vzklikne. »Gotovo nočem nič reči proti gospodu velikemu vezirju, verodostojen mož je, vendar oh! možnja je bila pa le moja in nšvredni Said jo je ukradel. Tisoč tomanov bi rad dal, ko bi bil sedaj tukaj.«

»Kaj si pa naredil s tem Saidom?« vpraša kalif. »Povej, kam je treba poslati, da pred menoj izpove!«

»Na pust otok sem ga poslal,« pravi policijski sodnik.

»O Said! Moj sin, moj sin!« vzklikne nesrečni oče in solze se mu vderejo po licih.

»Torej je zločin priznal?« vpraša Harun.

Policijski sodnik prebledi. Oči mu nemirno begajo sem ter tja, naposled spregovori: »Ce se prav spominjam — da.«

»Torej ne veš za gotovo?« nadaljuje kalif s strašnim glasom; »pa poprašajmo njega samega. Stopi naprej, Said, in ti, Kalum-Bek, plašaj pred vsem tisoč zlatov, ker je sedaj tukaj.«

Kalum in policijski sodnik sta mislila, da gledata prikazen. Vržeta se na tla in vpijeta: »Milost, milost!«

Benezar, ki se je skoraj onesvestil od veselja, je hitel v naročje svojega izgubljenega sina. A z železno strogostjo vpraša sedaj kalif: »Policijski sodnik, tu stoji Said, ali je priznal?«

»Ni, nič!« tuli policijski sodnik, »poslušal sem samo Kalumovo pričevanje, ker je ugleden mož.«

»Ali sem te zato postavil za sodnika nad vsemi, da poslušáš samo imenitne,« vzklikne Harun Al-Rašid s sveto jezo. »Za deset let te proženem na pust otok sredi morja, da boš premišljeval o pravičnosti, in ti, malopridni človek, ki obujaš umirajoče, ne zato, da bi jih rešil, ampak da bi jih naredil za svoje sužnje, plačáš kakor rečeno tisoč tomanov, ker si jih obljubil, že pride Said, da pričá zate.«

Kalum se je že veselil, da se tako poceni reši iz hude zagate, in se je že hotel dobrotljivemu kalifu zahvaliti. Toda ta nadaljuje: »Za krivo prisego zaradi sto zlatnikov dobiš sto udarcev po podplatih. Dalje naj Said voli, ali vzame vso tvojo trgovino in tebe kot težaka, ali pa se zadovolji z desetimi zlatniki za vsak dan, ko je tebi služil.«

»Pustite ga malopridneža, kalif!« vzklikne mladenič, »nočem ničesar, kar je njegovega.«

»Ne,« odgovori Harun, »hočem, da dobiš odškodnino. Zato volim namestu tebe deset zlatnikov za vsak dan, in ti si izračunaj, koliko dni si bil v njegovih krempljih. Zdaj pa proš s temi malopridnež!«

Odpeljali so jih, kalif pa je peljal Benezarja in Saida v drugo dvorano. Tam mu je sam pripovedoval, kako čudovito ga je Said rešil in le včasih ga je zmotilo tuljenje Kalum-Beka, ki so mu prav ta čas naštevati na dvorišču njegove polnovredne zlatnike na podplate.

RAZNO

Zračni vlak v Rusiji. Vse daljine e stoletja znemarnjene pokrajine nekdanje carske Rusije hočejo sovjeti osmaniti s civilizacijo. Pri tem jih ovira pomanjkanje prometnih sredstev. Zato so sklenili, da uvedejo v goratih krajih železnico na električni pogon, ker onemogočata pesek ter pomanjkanje vode vsako drugo prometno sredstvo. Prvo tako progo, dolgo 500 km, so že otvorili. Vagoni imajo obliko gondole in vozijo 90 km na uro. Druga proga je v delu v Turkestanu, ki bo dolga 469 kilometrov.

Nagrade vzornim zakoncem. Lep star običaj se je ohranil na Angliškem, kjer vzpodbujajo zakonce, da žive skromno, da se ne pripravajo, da se medsebojno ne sumnišijo, zlasti pa, da se ne prelepajo. Ceremonija pod imenom »drumow flitch« je prestará navada iz časov, ko se ni bilo ločitev, ko novece in ženini se niso govorili, da se vzamejo, obenem pa že odprili vrata k ločitvi, če bi bil zakon nearečen. Ta angleški običaj je združen s

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Veličasten tabor pri D. M. v Polju

Nad vse pričakovanje lepo je uspel tabor Kmečke zveze za ljubljansko okolico, ki je bil v nedeljo pri Dev. Mar. v Polju. Tabor je pokazal, kako trdno so povezani poljski kmetje in njihovi tovariši v ljubljanski okolici v svoji stanovski organizaciji. Z veliko samozavestjo so šli kmetje na delo, da uspešno pokažejo moč svoje organizacije. Poljci so že večkrat videli različna zborovanja, a kar je v nedeljo Kmečka zveza pokazala, je preselilo vsa pričakovanja. Tudi tiste, ki so daleje stali ob strani, je lepa manifestacija kmečke misli navdušila. Po prihodu jutranjega vlaka je bil na kolodvoru pozdrav številnih udeležencev in kmečkih voditeljev. Nato se je razvil mogočen spreved skozi Polje, Studence in Slape v farno cerkev k študentski božji. V sprevedu je bilo 40 konjenikov v zlatih oblekah na čelu, nato 180 kolesarjev in nad 150 narodnih noš. Za kmečko godbo iz Smartnega je bila ogromna množica kmečkih mož in fantov, zagorelih obrazov in jeklenih mišic. Spreved je zaključilo devet parizarjev, ovitih v zelenje in svetle, polnih prepovedaje in vrisajoče mladine.

Sv. mašo je daroval župni upravitelj gospod Slavčič, nato pa se je zgrnila množica na zborovalni prostor. Kmet šimene je vodil kmečki tabor in uvodoma pozdravil navzoče, zlasti kmečke voditelje in organizatorje, ki so jih navzoči viharno pozdravljali. Prvi je nato govoril predsednik Kmečke zveze g. Janez Brodar, ki je v razumljivem in klenem govoru razložil važnost kmečkega stanu za narod in državo in utemeljeval upravičenost kmečke borbe za najemnejše pravice kmečkega stanu. Poudaril je nalogo, ki jo ima Kmečka zveza v boju za pravice kmečkega stanu. Njegova izvajanja so zborovalci spremljali s pozornostjo in nagradili z viharnim odobravanjem. Kot drugi govoril je nastopil tovariš z zelene Stajerske, g. Spindler, ki je zlasti mladino pozival v vrste Kmečke zveze. Za njim je burno pozdravljena nastopila slovenska kmečka žena in mati g. Brodarjeva, ki je poudarjala zasluge kmečkih žena za ves naš narod in upravičeno zahtevala, da se beseda slovenskih kmečkih žena in deklet upo-

števa takrat, ko se odloča usoda našega naroda. Dolgotrajno odobravanje je pokazalo, da so zborovalci prav razumeli njene besede. Zadnji govornik, svetnik Kmetijske zbornice, g. Kržmar, je poudaril pomen kmetijskih zbornic, ki so po zalugi Kmečke zveze stopile v življenje.

Dve uri je trajalo zborovanje. Navzoči so se nato razšli, polni navdušenja za skupno borbo za staro pravdo, katero hočejo izvojevati pod vodstvom svoje stanovske organizacije Kmečke zveze.

Kmečki tabor na Zaplazu

Može in fantje! Ne pozabite na svoj tabor na Zaplazu, ki se bo vršil v nedeljo, dne 22. avgusta. Govorili vam bodo moške iz vaših vrtov o vaših skrbeh in težavah, ki vam bodo dali tudi nasvete, kako bi si s skupnimi močmi vsi dolenski kmetje v soglasju s tovariši cele naše ljube domovine gradili boljšo bodočnost. V slogi je moč! Ta sloga naj se pokaže na naših kmečkih taborih, kjer bo govor o naših zadevah, ki so danes, ko nas nesreče najbolj tepe, najbolj pereče in potrebujemo hitre rešitve. Če se mi sami ne bomo pobrigali in zganili, kdo se pa bo, zato pa, moške in fantje, vsi na skupni kmečki tabor, da pokažemo svojo zavednost in svojo moč ter damo s svojo navzočnostjo podporo svojim tovarišem, ki se za balgor vseh slov. kmetov plodono razvzemajo. Se vse drugače pa bo zaneprej njihov uspeh, če boste njihova prizadevanja z izjavami in resolucijami ter veliko udarno močjo udeležbe tudi moralno podpirali. Tako bodo tudi nasprotniki našega stanovskega in kmečkega gibanja mogli videti in se prepričati, da ima naša kmečka organizacija in naša borba za zboljšanje kmečkega položaja v državi svoje močne korenine tudi v zavednem dolenskem kmetu!

Iz pisarne Kmečke zveze

Zadnje nedeljo se je življenje v naši organizaciji močno razgibalo.

Ustanovljene so bile zopet dve nove krajevne edinice, in sicer v Dramljah pri Celju in v Topolčici pri Sošanju. Poleg tega se je vršilo še mnogo

sestančkov in zborovanj. Razveselivo je to, da tudi v najzadnje goreke župnije je prodrala razumevanje za svojo stanovsko organizacijo.

Ustanovljenih je nad 10 pripravljalnih odborov, ki bodo v najkrajšem času izpeljali ustanovitve in se tako priključili k armadi organiziranih in tako pomagali vršiti delo za dobrobit slovenskega kmečkega stanu.

Vse krajevne edinice, katere nam še niso poselale seznama članov, prosimo, da nam istega pošljejo čimprej, ker moramo imeti točen pregled članstva. Leta velja za članarino. Veliko edinic nam je že nakazalo članarino, zato prosimo, da tiste edinice, katere še niso nakazale članarine glavnemu odboru, ne odlašajo in alore to čimprej.

Seja vodstva Kmečke zveze se vrši v petek, dne 13. avgusta ob 3 popoldne v pisarni Kmečke zveze. Vse gg. odbornike prosimo, da se seje gotovo udeležijo.

Vsem pripravljalnim odborom za kmečke tabore sporočamo, da plakate in make lahko naročajo pri glavnem odboru. Poslati je točen program tabora.

Okrajna Kmečka zveza Kranj priredi v nedeljo, dne 22. avgusta velik kmečki tabor v Kranju. Tabor je za celo Gorenjsko, zato prosimo, da se tega tabora udeležite v čim večjem številu. Poslajte še nedeljske vožnje. Zveza z vlaki je zelo ugodna.

Sejmi

Od 13. do 19. avgusta 1937.

Vsako soboto: trini dan v Domžalah, v Kamniku, v Ljubljani, v Škofji Loki in v Trzinu.

14. avgusta: gov., svinj., konjski in kramar. sejmi v Leskoven ter živ. in kramar. sejm v Toplicah. — 16. avgusta: živ. in kramar. sejmi v Cerkljah; živ. in kram. sejm v Dolenji vasi pri Ribnici (obemen žegnanje), živinski sejm v Lescah, živ. in kram. sejm v Ložu, živ. in kram. sejm v Škofji Loki, živ. in kram. sejm v Trebnjem, živ. in kram. sejm v Važah pri Litiji in živ. in kram. sejm v Velikih Laščah. — 17. avgusta: živin. in kramar. sejm v Metliki. — 18. avgusta: živin. sejm v Ljubljani. — 19. avgusta: živin. sejm v Šminetu-Stopičah.

V vsako hišo »Domoljuba«!

ustanovitvi: slavnostnega sodnega dvora, pred katerega morajo stopiti zakonci, ki hočejo biti nagrajeni za vzorno zakonoko življenje s žunko. Podvreči se morajo strogu zaslusanju. Priznati morajo, da jim ni žal, da so stopili v zakonski jarem, in dokazati, da so živeli celo leto strojno, da ni bilo med njimi niti najmanjšega prepira. Če je vse v redu, jim izroči predsednik sodnega dvora s pisanimi trakovi vezano žunko in vse mešale srečne zakonce. Žal se je pa ta običaj v mnogih mestih že opustil, ker je prihajalo premalo zakoncev pred sodišče po nagrado za vzorno zakonoko življenje. Misliti bi o nas, so govorili zakonci, da smo taki reveži, da brez njihove žunke ne moremo živeti. Neke preveljiva žena je dejala moški: »Saj lahko sama kupiva žunko, mar ne?« — »Da, toda ti kupuješ narkotika, česar ne potrebuješ.« je odgovoril mož in se sta odšla v laaeh. Tako sta se morala za žunko obrisati pod nosom.

Pretepljeno »Lustiganc« to naši, Angleška ladja »Sphire« je že meseca ia-

Kalif je povabil Benezarja, naj živi s Saidom pri njem v Bagdadu. Pristal je na to in odpotoval le še enkrat domov, da vzame svoje veliko premoženje s seboj. Said pa je živel kot knez v palači, ki mu jo je sezidal hvaležni kalif. Kalifov brat in sin velikega vezirja sta bila njegova družabnika in v Bagdadu je nastal pregovor: »Rad bi bil tako dober in tako srečen kot Said, sin Benezarjev.« —

»Pri taki zabavi ne bi zatisnil očesa, tudi če bi moral dve, tri in še več noči ostati buden,« je dejal šestilar, ko je lovec končal. »In že mnogokrat sem izkusil, da je tako pripovedovanje izvrstno sredstvo proti spancu. Tako sem bil prejšnje čase pomočnik pri nekem zvonarju. Mojster je bil bogataš, a ne skopuh. Prav zato smo se nemalo čudili, ko smo imeli nekoč veliko delo, pa je bil, popolnoma proti svoji navadi, stiskav, kar se da. Vrhivali smo zvon za novo cerkev in mi vajenci in pomočniki smo morali vso noč sedeti pri ognjišču in paziti na ogenj. Prepričani smo bili, da mojster nastavi sodec in nam dá najboljšega vina. Pa ga ni. Le vsako uro je krožil vrč okoli, pa je začel pripovedovati vsakovrstne zgodbe s svojega potovanja, iz svojega življenja; potem je prišla vrsta na prvega pomočnika in na druge in nikogar se ni lotil spanec, kakaj vsi smo željno poslušali. Preden smo se zavedli, je bil dan. Spoznali smo mojstrstvo zvijačo, ki nas je hotel s pripovedovanjem ohraniti budne. Kajti ko je bil zvon vlit, ni štedil vina in je obilno nadomestil, kar nam je tisto noč modro prikralil.«

»To je bil pameten mož,« odvrne študent. »Res je, proti spancu ne pomaga nič drugega kakor govorjenje. Zato ne bi maral to noč ostati sam, ker se proti enajsti uri ne bi mogel več vzdržati spanca.«

»To vedo dobro tudi na kmetih,« pravi lovec. »Kadar žene in dekleta ob dolgih zimskih večerih pri luči predejo, ne ostanejo same doma, ker bi pač sredi dela zaspale, ampak se anidejo v hiši pri luči, sedejo v veliki družbi k delu in pripovedujejo.«

»Seveda,« seže lovec v besedo voznik, »je to pogosto prav strahovita zabava, da se človeku kar lasje ježe, kakaj pripovedujejo o ognjenih duhovih, ki hodijo po svetu, o škrtatih, ki ponoči po sobah ropotajo, in o strahovih, ki ljudi in živino strašijo.«

»To kajpak ni najboljša zabava,« odvrne študent. »Jaz, da govorim odkrito, ne sovražim ničesar bolj kot zgodbe o strahovih.«

»A jaz sem popolnoma nasprotnega mišljenja,« vzklikne šestilar. »Čim strašnejša je zgodba, tem bolje se počutim ob njej, prav kakor ob deževnem vremenu, če spiš pod streho. Slušaj, kako padajo kaplje tik tak, tik tak na opeko in pošumevajo, a ti ležiš lepo v topli sobi na suhem. Prav tako se čuti človek varnega in ugodno razpoloženega, kadar pri luči in v družbi poslušaj o strahovih.«

»Ampak, kako je potem?« pravi študent. »Če je med poslušalci kdo, ki je vdan smešni veri v duhove, ali ga ne bo groza, kadar je sam in v temi? Ali ne bo premišljeval vse strahote, ki jih je slišal? Se danes me jeze te zgodbe o strahovih, če mislim na svoja otroška leta. Bil sem živahen, bister dečko in sem bil morda malo preveč nemiren, kar moji vzgojitelji ni bilo všeč. Ni pa si znala drugače pomagati, da bi me ukrotila, kakor tako, da me je pripravila do tega, da sem se bal. Pripovedovala mi je vsakovrstne strahovite zgodbe o čarovnicah in zlih duhovih, ki baje po hiši strašijo, in če je mačka ropotala po pod-

Tudi pod Gorjanci opustošenja

Voda je pridrela od vseh strani. Dne 1. avgusta za večer je začelo silno deževati pri južni strani pri Kostanjevici ter po vsej okolici. Sadrž je bil tako strahotno, da strah ni bil več mrtvača. Za se je oglašal z bližnjih vasi: kovač, plač mrtva. Kot v trzinah je pridrla silovito vodovje z Gorjanov. Potok Sušica je pridrla s silno naglono radi kurovnikov, ki so drveli od vseh strani. Voda je začela vdirati silno vrsta in silna, preden so sploh po hišah mogli misliti na kakšno reševanje. Ljudje so hiteli iz spodnjih posklosov v podstrešja, kjer so počakali strahotno noč, mnogih oseb v temi in silnem strahu pred vedno hujše naravnostno vodovjem, ki je zabelo izpodkopavati temelje hiš. Za reševanje živine po hlevih in pravičev ni bilo časa. Živina je voda odnesla s leve in svinjaki vred. Nekaj goveje živine in prašičev so pozneje našli na stranski Krki v Velikem Mlačevem. Voda je deloma odnesla deloma pa pokvarila zaboge živca ter oblake. Prastariji so bili klasi botanikov in otrok, ki si sili silno mogli pomagati. Najbolj je trpela vas Doč, ki leži v posebnosti Gorjanov ob globoki strugi Sušice. Tudi tu je voda z neverjetno naglono pridrela od vseh strani, pobrala vse mostove na Sušici in gladko odnesla hišo in mlino posevnika Franca Stigarija. Družina se je komaj rešila. Čez noč so postali berači brez vsega imetja. Podobna vasi je čez noč postala po tej katastrofi čisto druga. Povzod leže velike množice kamenja, nanesene zemlje in peska, ki ga je voda tako rekoč kar v plazovih prinašala z bližnjih pobočij. Z vsem tem je pokrila travnike, polje, gozdove in vinograde. Podobno je trpela vas Šušna.

Šest mostov čez Sušico so odnesli pri Sv. Križu razjarjeni valovi. Po vasi leži vse polno nanesenih blokov, ostankov hiš, podrti so hle-

vi in svinjaki. Povzod pa je polno gramoz, kamenja in blata. Vas Sv. Križ je popolnoma opustošena. Gospodarska poslopja so dobila čisto drugo lega. Bazarinska cesta, ki pelje skozi Sv. Križ, je popolnoma razdejana. Sploh je pogled na to vas strahoten. Pa tudi kostanjevniška občina je silno trpela. V vasi Ostere je našli celo jezera na redovitem polju. V Črneči vasi so izgubili vinogradi in travniki. Najbolje so prizadete vasi Ostere, Črneča vas, Grčanje, Brumec, Šlagje in Šenovec. Občina je odtrgana od sveta. Kiti črna cesta ni več uporabna, vse so razrile od kurovnikov. — Prédvalstvo v Brumecih, ki je bilo še zadnjič po večji nevi prizadeto, je oburpano, kakaj sedaj ni je voda odnesla, oziroma pokvarila še to, kar je po večji ostalo. Ljudje so v naglici skrivati poskaki mesta, kjer bi bili varni pred

devočo vodo. Živina po hlevih je naravnost podivjala in smakala, kakor da bi strela, da se ji bliža pogin. Voda je bila takšna, da je gladko odnesla celo svinjake. Posevniki Horvati iz Brumec je utonili kar osem prašičev. Mnogo hiš je silovito deševje napravilo posebno še mlinarjem, ki imajo svoje mlinske ob Teškem potoku. Pri Znančevem mlinu je tekla voda preko obeh mostov. Strla je mlinsko kolesje, z žage pa je odnesla velika množino okroglega in rezanega lesa. V mlini je pokvarila vse moko in žito. Pri Štinetovem mlinu je voda razdrila in deloma odnesla obo mostova, ravno tako se je naravnost poigrala s brvni ob Kovačičevem in Trpinčevem mlinu. Mlinar Trpine sam se je sredi noči komaj še rešil iz preplavljenega mlina in zbehal v bližnji kozolet, da ga ne bi dosegla voda. Preplavljeni so vse njive in travniki, mnogo pa bo treba truda in dela, da bodo kmetje svoj polja očistili blata, ki je naneseno vsespod.

Premakljiva hiša

Če od nikoder drugod ne pride kaka novost, vzemo o njej govore iz Amerike. Tam se poleg neverjetnih neumnosti včasih izmislijo tudi kaj pametnega, zelo praktičnega. Tudi glede tehničnega napredka niso med zadnjimi. Za zgled naj sledi n. pr. graditev novih hiš. V zadnjem času si v Ameriki človek lahko naroči hišo kar po vzoru, kakor kakšno vrsto blaga. Lahko jo izbereš kar po katalogu. Stane pa približno 5000 dolarjev. Številka sama je sicer majhna, vendar pa so to dolarji. Pa vsekakor tudi v Ameriki mislijo, da je hiša za 5000 dolarjev zelo poceni. Sedaj je bilo še pač tako, da je moral vsak tak naročnik hišo plačati takoj, vendar pa pravijo, da jo bo v kratkem lahko dobil tudi na kredit. Hiša sama je tako zgrajena, da se notranji prostori lahko, kakor je pač potreba, spremi-

najo. Iz dveh manjših sob lahko napravi hitro eno samo. Konstrukcija je zelo praktična in je pač takšna graditev hiš višek dosežane gradbene tehnike. Podstavek hiše je iz cimenta, na katerega je položen jeklen okvir. Stena, ki so tako zgrajene, da ne prepuščajo glasu, in ki jih tudi lahko univajo, se kar v celoti naročene, kot posamezni sestavni deli stavbe. Hiše torej nič več ne grade, pač pa boljše rešeno le sestavljajo. V štirinajstih dneh si ut ta način vsak lahko, seveda če ima denar, postavi takšno hišo, lahko pa jo vsak čas spel podre in sestavi na novo kje drugod, če ni ni bilo na prejšnjem mestu všeč. Najbolj moderna pa je v takšni hiši tehnična centrala, ki skrbi za razsvetljava, hlajenje prostorov, inženje, toplo vodo in za kurjavo.

strešja, mi je bojazljivo šepetala: »Ali slišiš, dečko, zdaj hodi po stopnicah gori in doli, veš, krvavo stegno. Glavo ima pod pazduho, oči se mu svetijo kot svetilki, krepplje ima namestu prstov, in kogar zgrabi v temi, mu zavije vrat.« —

Možje so se smejali tem zgodbam, študent pa je nadaljeval: »Bil sem premlad, da bi bil mogel uvideti, da je vse to neresnično in izmišljeno. Bal se nisem največjega lovskega psa, vrgel sem ob tla vsakega svojih tovarišev; toda če sem prišel v temo, sem od strahu zatisnil oči, zakaj mislil sem, da me zdaj zdaj zgrabi krvavo stegno. Tako daleč je prišlo, da me niso mogli več pripraviti do tega, da bi šel sam in brez luči iz sobe, če je bilo zunaj temno; kolikokrat me je oče nabral, ko je opazil to nerodnost! Vendar se dolgo časa nisem mogel znebiti tega otročjega strahu in samo moja nespametna odgojiteljica je bila tega kriva.«

»Res je velika napaka, pripomni lovec, oče se otroku napolni glava s takim praznovanjem. Povem vam, da sem poznal vrle, srečne moške, lovce, ki se sicer niso bali tleh sovražnikov — če pa je bilo treba ponoči v gozdu zalozovati divjačino ali gozdne tatove, jim je pogosto nenadoma sree upadlo; zakaj imeli so kako drevo za strašno pošast, kak grim za čarovnico in dvojico kresnic za oči kake nakaze, ki preži v temi nanje.«

»In ne le za otroke, odvrne študent, so zabave take vrste zelo škodljive in nespametne, ampak tudi za vsakogar; zakaj kateri razumni človek bo imel veselje z dejanjem in nehanjem stvari, ki so resnične prav za prav le v možganih kakega noreca? Tam strah, drugod pa nikjer. Najbolj škodljive pa so take zgodbe med ljudstvom na deželi. Ljudje verjamejo

trdno in neomajno kake nezmisljeni in ta vera se goji na preji in v gostilni, kjer sede tesno skupaj in si z boječim glasom pripovedujejo najgrozovitejše zgodbe.«

»Tako je, gospod!« se oglasi voznik, »dosti resnice je na tem, kar pravite; že marsikatera nesreča se je zgodila zaradi takih zgodb, saj je na ta način prišla žalostno ob življenje celo moja lastna sestra.«

»Kako? Zaradi takih zgodb?« vzkliknejo možje začudeno.

»Da, zaradi takih zgodb,« nadaljuje oni. »V vasi, kjer je stanoval moj oče, je tudi navada, da se ob zimskih večerih zberejo žene in dekleta na prejo. Tja pridejo potem tudi fantje in marsikaj pripovedujejo. Tako je nekega večera nanesel pogovor tudi na strahove in prikazni in mladi dečki so pripovedovali o nekem starem branjevcu, ki je že pred desetimi leti umrl, pa ne najde v grobu pokoja. Vsako noč vrže zemljo raz sebe, stopi iz groba, se plazi počasi in pokašljujoč kakor takrat, ko je še živel, v svojo trgovino in lehta tam sladkor in kavo in mramra predse:

tri četrt, tri četrt o polnoči
čez dan en funt stori.

Mnogi so zatrjevali, da so ga videli, in dekleta in enske so se začele bati. Moja sestra pa, dekle šestnajstih let, je hotela biti modrejša kakor druge in je dejala: »Tega prav nič ne verjamem; kdor je enkrat mrtev, ne pride več nazaj!« Rekla je tako, toda žal brez prepričanja, kajti bala se je že pogosto. Tedaj je dejal neki mlad človek: »Če to verjameš, se ga tudi ne boš bala; njegov grob je samo dva koraka od Katice, ki je nedavno umrla. Če se upaš, pojdi na pokopališče, odtrgaj s Katičinega groba cvetlico in nam jo prinesi, pa ti bomo verjeli, da se branjevca ne bojiš.«

kala mesto, kjer se je svetovni vojni potopil velikanski ameriški parnik »Lusitania«. Torpedarstva ga je neka nemška podmornica. Nedavno se je ladji porušilo, da je peknik odkril; nahaja se v bližini Irake obali. Kot domnevajo, da bodo našli v prostorih potopljenih ladje še mnogo dragocenosti, jo bodo skušali odaj dvigniti z morskega dna.

Založnja v globljem gnezdu. Brnske »Lidove Noviny« poročajo o slednjem opazovanju nekoga prijatelja Eivali. Opazoval je par divjih golobov, ki je obletal neko drevo. Spleza na drevo in odkrije gnezdo z dvema jajčkoma. Po par dnevih sta nahajata v gnezdu dva mlada golobčka. Po tednu dni gre spel k drevesu in v svojo grozo opazi množino velikih gozdnih mravelj, ki so tekale po deblu. Pogleda v gnezdo in vidi samo še koščice obeh mladih golobov. Mravlje so odkrile gnezdo, slatmirale nanj svojo armado in tekom dni sta postala mladiča žrtve njihove požrečnosti. Zaman sta se elara upirala, poražena sta se umaknila.

DROBTINE

Huda leta nas čakajo. Neki pomorski zdravnik, ki se že več let bavi z vremensoslovjem, je nedavno objavil zaključke svojih raziskovanj o vplivu sončnih peg na vremenske spremembe na zemlji. Sicer je že mnogo učenjakov trdilo o velikih vplivih peg na deževna leta, ta ameriški zdravnik pa je celo odkril dobo 11 let, v katerih se bosta izmenjavali suša in izredno močno deževje. Pravi, da se zdaj nahajamo na neki obratnici, in sicer na točki, po kateri prehajamo v dobo obilnega dežja. Vrhunec bo dosežto to obilno deževje v času od 1936—1938. leta. To prerokovanje je vzbudilo zlasti med kmeti veliko razburjenje. Sicer so nekateri učenjaki gledali v te trditve z nezaupanjem, toda pred nedavnim so neki pojavi potrdili to domnevo. Pojavili so se namreč čeli stolpi prahu in sicer zelo visoko v zraku, o katerih pa sodijo, da izhajajo od polarnih peg na soncu. V zvezi s tem je vredno omeniti, da je v prirodi znanosti že postavljena ugotovitev o mesečnih vplivih na nekatere prirodne pojave. Tako je med drugim ugotovljeno, da se potresne nesreče upenjajo z nekaterimi spremembami na mescu, katere se redno javljajo pred naravnimi spremembami na zemlji.

Dogodek. Z ravnateljem brnske gimnazije je imel šestosolec Masaryk afero, ki označuje tedanje razmere na avstrijskih srednjih šolah. Kot šestosolec je namreč Masaryk prekinil z vero v katolicizem in nekega dne izjavil kateheti, da ne bo več prihajal k verouku. Katehet ga je nagovarjal, naj tega ne stori, a ker Masaryk ni odnehal, ga je pozval predse gimnazijski ravnatelj. Po daljši pridigi je zaključil: »Kadar dorastete, lahko delate, kar vam drago. Tudi jaz ne verujem temu, kar pripovedujejo duhovniki. Ampak jaz sem državni uradnik...« »Kdor dela proti svojemu prepričanju, je breznačajnejši!« je prekinil šestosolec ravnatelja. Ravnatelj se te besede ogorčile in je hotel Masaryka udariti. Šestosolec pa je bliskovito planil k peči, pograbil železo in zavpil: »Samo poskusite!« Po tem prizoru je bilo Masaryku namignjeno, da je najbolje, če izgine z zavoda. In res je šel ob semestru na Dunaj, kjer je nadaljeval študije.

Evropi bo zmanjkalo vode. Če je res to, kar napoveduje Charles Richet in prof. Numile, čakajo Evropo že v najbližji prihodnosti žalostne izkušnje. Prodram nam ne obeta nič dobrega dejstva, da se bo evropsko prebivalstvo v prihodnjih desetih letih pomnožilo samo za 20 milijonov ljudi, dočim bo narasla Azija v tem času za 120 milijonov. Največji prirastek kaže zaenkrat Šanghaj, za njim Tokio in Osaka, potem pride presledek in šele nato sledi »bela mesta« Newyork, Buenos Aires, London in Pariz. Vprašanje, ki ga povzroča naraščanje prebivalstva, vidita francoska učenjaka v dejstvu, da bo začelo naposled zmanjkovati sladke pitne vode. Če ne bo belokočev pogasila rume-na raso, pravita učenjaka, jih bo uničila žeja. Sladke vode že danes ponekod primanjkuje (zlasti na Angliškem), v bodoče bo ta stiska še večja. In ker bo treba začeti s štednjo vode pri zemlji, lahko postane to za človeški rod še posebno usodno. Zemlja, ki ne bo imela dovolj moče, ne bo rodila in ne bo mogla prehranjevati ljudi. Zato stoji znanstveniki čedalje bolj v zadregi pod vprašanjem, kaj storiti, da bodo imeli ljudje dovolj sladke vode, brez katere ni življenja na zemlji.

Zanimiva ura. Neki nepismenik, ki pa po vsej priliki zelo dobro pozna tehično in matematično področje, je v Bruslju zgradil uro, ki naj bi po svoje sodelovala pri slavnostih v spomin na proglasitev belgijske neodvisnosti. Mehanizem je vde-lan v mahagonijev okrov, ki ga je konstruktor okra-sil s slikami rimskih kipov. Glavna časovnica kaže normalni čas greeuwichske zvezdarne, tri nadaljnje pa dan, mesec in leto. Poleg tega kaže posebna časovnica čase vseh evropskih prestolnic. Na obeh straneh ure so stekleni zvonci, v katerih se vsako četrt ure prikazujejo kipi članov belgijske kraljeve družine. Vsako uro se oglasi belgijska na-rodna himna in v istem trenutku se zganejo živali na grbih belgijskih dežel, oči jim zagorijo itd. Ura se da razložiti na več manjših delov, tako da jo je lahko prenesti iz kraja v kraj — s tem si hoče bistri izumitelj namreč služiti denar.

Dva obtožena, oba z obvezano glavo, sta stala pred sodnikom.

Sodnik: »Povejte, kako je bilo.«
»Gospod sodnik, je prišel večji, »kakole je bil, mo prisoil. Potem me je z nožem sunil, jaz pa sem ga čresnil z litrom po glavi, nato sva se za-čela prepirati.«

Mimogled

Srečni SOLEA- nagradni dobitniki!

Polna kalare rešitev je primerel pismonoša. Nagradno razsodišče je pregledalo 5.298 dosegljivih rešitev in našlo med njimi 3.347 pravih. To je Solea-navdušenje!

Pravilna rešitev dne 19. junija raspisanec nagradne naloge se glasi:

Aktivni lecitin v Solea milu na najidealnejši način dopolnjuje učinek kolo krepilnega kolesterina v Solea kremi. V koži delujoče hormonske snovi se s lecitinom in kolesterinom, ki sta za to najprimernejša, presenetljivo in blagodejno podve.

Vsem se najlepše zahvaljujemo za izredno številno udeležbo in za naravnost občudovanja vreden trud in skrbnost pri testiranju pravih odgovorov. Prav posebno pa se zahvaljujemo vsem tistim, ki jih šel je pot ni oserčil z nagrado. Za plačilo naj vam ho sveta in elastična koža, ki dobro diha in je dovoljno prekrvljena, kar vse povzroča redna Solea-kožna nega. Prvih pet nagrajencev je določilo razsodišče, kakor sledi:

1. nagrada: Dr. med. univ. Ana Gerodečki, Karlovac, Starčevićeva 15. — 2. do 5. nagrada: Aleksandar Buharović, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 18/19, Metka Lovšič, Ljubljana, Raina ulica 27/1, Klavdija Klar, Maribor, Dolavska ul. 26/1, Cita Bodin, Celje, Spodnja Hudičja 28.

»Ostalih 395 nagrajencev je pismonoša abvečenihi.

Tvornica Zlatovog, oddelek Solea, Maribor

Poslanec

Bliža se volitve čas, domovina kliče vas, da izberete moža za poslanca, kot sem jaz.

Komur je za službo macino, ta naj zame glas odda, jaz mu obljubljen časno, vse dobil bo, to naj zna!

Komur je za javna dela, ta naj zame glas odda, nihče več ne bo brez dela, vse dobil bo, to naj zna!

Davek šteješ zdaj težko, vse birič na boben žene, toda izvolite mene, — davek trikrat manjši bo!

Hočete li novo cesto? Dobro! Kar volite me, jaz imam neke za cesto shranjenih milijonov dvesto.

Hočete li kje podpore? Jaz lahko jo preskrbim! Vi pa dajte mi opore, da kak otolček kje dobim.

Komur je za boljše čase, ta naj zame glas odda, v rokah bom imel vse kase, polne samega zlata!

Krivček.

ZA DOBRO VOLJO

Mina in Meta sta v Kranju na trgu trčili vkup: »Mama mi je povedala, da si ji povedala, kar sem ti rekla, da ji je povedi,« pravi Mina.

Meta: »Poglej jo, ničvrednico, pa sem ji povedala, naj ti ne pove, kar sem ji povedala.«

Mina: »Ampak nikar ji ne povej, da sem ti povedala, kar mi je ona povedala.«

Škotski skopuh je šel, da kupi novo mišjo past. Trgovec mu je razkazal pasti vsake vrste, a škot ni bil z nobeno zadovoljen. »Te-le je najcenejša past na svetu,« je koščno dejal nevoljen trgovec. »Ni tako poceni, ne,« pravi škot, jaz bi rad tako past, da bi se miš vjela prej, predno bi vašo počila.«

»To je vse lepo, kar mi pripovedujete. Toda, kdo naj mi bo porek, da mi denar vrnete?«

»Dam vam besedo poštenega človeka.«

»Dobro. Privedite sem tistega poštenega človeka, potem bomo dalje govorili.«

»Polica je ob dveh ponoči zasačil vlomilca, gu svezal ter prijel za ramo: »Zdaj mi pa hitro povejte, kje je policajski komisariat, jaz sem namreč novinec v tem delu mesta.«

Dopisnikom. Zadnje čase prejema uredništvo celo vrsto dopisov tako pozno, da jih ni moglo več pravočasno objaviti. Pošljite dopise tako, da pridejo vsaj v torek z jutranjo pošto v Ljubljano. Kasneje došli dopisov ne moremo več objaviti v številki istega tedna.

Vrednostne papirje

Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Trgovski pomočnik je izpraznil vsa stekla in vse predale, da bi poiskal primerne čevlje za damo. Končno se je vseh obupan obrnil do gospodarja: »Z menoj je proč, gospod šef, poskusite vi. Ta gospa hoče namreč čevlje, ki naj bi bili zunaj majhni, znotraj pa veliki.«

Sredi popoldneva je Tinček stopil pred biaginjo kina ter zahteval vetopisico. Blagajničarka je bila presenečena: »Mar ne hudiš v šolo in zdajle je vendar pouk?«

Tinček: »Seveda hodim, ampak jaz imam očipce in ker je to nalezljiva bolezen, so me poslali domov.«

Med

kupuje OROSLAV DOLENEC, Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Mirko se je igral v sobi, a ker dalj časa ni bilo nobenega glasu, je stopila mati notri, da pogleda, kaj je s njim. Prišla je ravno v trenutku, ko si je fant obmnoval prst na roki.

»Ubožec, kaj pa si si naredil?«
»S kladivom sem po prstu udaril,« pravi Mirko.
»Pa ni bilo slišati, da bi jokal.«
»Nisem vedel, da ste doma, mama,« je dejal Mirko odkritosrčno.

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN ŠTANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE BARČITI »SLOVENCA«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPISNICO UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

Stibernik je prišel iz Amerike in seveda v svojem pripovedovanju silno pretiraval. V gostilni na Cepulah je pravil navzočim, da je bil v Ameriki, kjer je bilo toliko mokrote, da so morali celo ob suhi hoditi okoli v visokih škornjih.
»To še ni nič,« se je oglasil Dobernik, »jaz sem bil pa v tako mokrem kraju, da so se morali v podmorskih čolnih spuščati v vodo, kadar so krave molhli.«

Naznanilo.

Velocenenjem odjemalcem in občinstvu vljudno naznanjam
preselitev trgovine
iz Vegove ulice 12

v mestno hišo ob Ljubljani, Nabrežje 20. septembra ob frančiškanskem tremostovju (Kresija).

Zagotavljam, da bodem tudi v svoji novi trgovini vedno postregel z veliko izbiro vsakršnega svežega manufakturnega in modnega blaga po najnižjih cenah. Postrleba strogo poštena.

Za obilen obisk se najvljudneje priporočam
F. Ostreljč
Ljubljana, Nabrežje 20. septembra št. 2.

V pisarno uredništva je stopil sluga: »Gospod ravnatelj, zunaj je nekdo, ki vprašuje, če od večerj pogrešamo kakega norca.«

»Zakaj pa to vprašuje?«
»Ker je snoči nekdo z njegovo ženo pobegnil.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

»Hroščina« za male oglase se plačuja naprej.

Dobro močno, pošteno, (prilagojeno od domačega župnika) sprejeto župnišče blizu Ljubljane. — Naslov v upravi pod št. 12614.

Prilika ugodnega nakupa, da se oblečete dobro, v poceni, nudistaroznana trvdika Preaker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

Bravo in hitre simen-dolske pasne prodam. Peršin, Brest pri Igu.

Reče vzame 16 letnega fanta — samo za brano — v bližini Ljubljane ali Kranja. Naslov v upravi lista pod št. 12505.

Prodajam 3 živalne stroje, moško kolo, več orodja za mehaniko, tesarje in mizerja. Beričevo št. 49.

Škafce dani takoj pošteno dakle z deželje, iz krščanske hiše, za vsa dela v gostilni, trgovini in kuhinji na deželi. Ponudbe s osebnimi podatki poslati na upravo Domoljuba pod »Pridnac« št. 12637.

Posestvo za 2-8 goveda, zelo sadovno, v prijaznem kraju, napredaj. Pojasnila v gostilni Repovž, St. Janž, Dolensko.

Proda se takoj lepo večje posestvo, na katerem se redi 10 glav živine, več lepo zaraščanih gozdov, lep sadovnjak in vse posestvo je v bližini. Proda se zaradi smrti gosposinje. — Stefan Koničar, Zg. Lipnica pri Kamni gorici, Gorenjsko.

Svinja, 5 tednov stara, leče barve, na križu zaznamovana s kolomazom, je 5. avgusta ušla z voza na cesti od Mokronoga do Mirne. Pošten najditelj naj jo proti primerni nagradi odda lastniku Fr. Jeršinu, Brezovo 1, po Sv. Križ pri Litiji.

Preklic. Preklicujem večkrat izrečene in popolnoma neutemeljene obdolžitve glade Kravanje Rudolfa in Arh Minke na Blejski Dobravi. Zahvaljujem se za opustitev tožbe. Jesenice, 7. avgusta 1937.
Mulej Minka, Blejska Dobrava.

Dobernik je bil dober lovec, a še večji lažnik. Nekoč je pripovedoval »pri Jakcu«, kako je šel v Ameriko na lov na divje race.

»Bil je najboljši mrzel dan v letu. Prišel sem do nekega jezera, ki je bilo čez in čez zamrznjeno. Na njem pa je čepelo na tisoče in tisoče divjih rac, zamrznenih v led. Ustrelil sem in — če mi verjamete ali ne — vsa množica rac se je dvignila v zrak ter s seboj odnesla ledeno jezersko površino.«

Posestvo z mlinom in žago prodam. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 12612.

Hiša z 2 sobama, kuhinjo, shrambo, klet, hlev, svinjak, kozolec, vrt, njiva, gozd, napredaj ali v najem. Podmolnik 90 p. Brušica pri Ljubljani.

Učena za kovaško obrt iz poštene kmečke družine sprejme Jože Koščak, kovaški mojster, Trebnje št. 4.

Pomočnik in dva vajenca sprejemam takoj. Janez Krmelj, sekirni kovač, Hotovlje št. 40, p. Poljane nad Škofjo Loko.

Klupca poštenega in pridnega za kmečka dela sprejme Sojar, Vič 36, Ljubljana

Novo, visokoprtilično **hišo** 1 1/2 ure od Ljubljane prodam za Din 25.000.—. Polzve se v upravi Domoljuba pod št. 12651.

Levska puška, dvocevko, kal. 16 mm, jako dobro ohranjeno, prodam za Din 500.—. Izvrstna za šibre, leva cev tudi za krogle. Alojzij Hudoklin, Brunice — Novo mesto.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje **vnovčim** najkulantneje po najvišji cenil takoj v gotovini.

Al. Planinšek - Ljubljana
Beethovnova ul. 14./I. Telefon 35-10.

»Ivanka pa več ne hodi z zdravnikom, ali so je morda zaroka razdrla?«
»Seveda, ali ne veš. In njenemu očetu je poslal račun za šest in petdeset obiskov.«

Neki zdravnik je vedno trdil, da ljudje sploh niso bolni, marveč si le domišljajo, da so. Neko jutro mu pravi njegov asistent: »Ali se spominjate gospoda Vrancarja, ki je bil tako bolan?«
»Hočete reči, si je domišljal, da je bil bolan.«
»Prav, pa naj bo po vašem. Torej, Vrancar si zdaj domišlja, da je umrl.«

Manufakture

tudi na hranilne knjižice Znanstveno Zdravniško Zvezo ljubite še vedno pri **Oblačilnici za Slovenijo** Ljubljana, Yurčeva c. 29 (hiša Gospodarske zveze)

V letovišcu je prišla gospa v prodajalno ter naročila raznih potrebščin, kar si je trgovec pridno zapisoval. Ko se je obrnila, da bi odšla, je nagubaniča želo. »Ne, brenkev mi pa ni treba pošiljati, vidim, da mečka spi na njih, ne maram jih.«

»Kaj zato, gospa, saj ne bo nič huda, če jo prebudim.«

Kramar je odhajal po pošlih: »In če bo treba osiati doma več kot en dan, ti brzojavim.«
Ona: »Prihrani si stroške. Brzojavko sem že brala, sinoči sem jo našla v tvojem žepu.«

Suhc gobc, rdečo detelje, ojde in repno seme

kupuje po najvišji cenil Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvatska c. 5

Turk je bil obtožen, da je nezakonito prodajal žganje. Ko je stal pred sodnikom, je vsako lahko opazil, da je Turkov nos odseval v vseh mavričnih barvah. Obtožba je bila prečitana in tudi priče so izpovedale svoje. Sedaj je vstal zagovornik: »Gospodje, ogledimo si obtožena in njegov nos. Ali si moremo misliti, da bi človek s takšnim nosom žganje sploh mogel prodajati.«

Po poteku ene minute je sodnik Turka oprostil.

Radi velike zaloge poletnega blaga dajemo od 15. julija t. l. naprej dokler traja zaloga

10% popusta

na vse blago za moške in ženske obleke. Velika zaloga ostankov svile, krepov, delenov, štolov za moške obleke, ostankov blaga za srance in predpasnike itd. **po polovičnih cenah.** Izkoristite ugodno priliko ter takoj pobližite v trgovini!

F. L. GORIČAR, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 29

Župan: »Ampak, še nikdar nisem videl, da bi bil naš park tako nastlan s papirjem kot danes. Kako to?«

Čuvaj: »Včeraj je županstvo delilo letake, na katerih je stalo, naj ljudstvo ne odmetava papirja.«